

Saulėta, diena 70°, naktį 50.
Saulė teka 6:25, leidžiasi 7:09

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60606
HAYMARKET 1-8100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVII

Chicago, Ill. — Penktadienis, Rugsėjo-September 11 d., 1970 m.

Kaina 10c

214

ARABAI PRATESE ULTIMATUMO TERMINA

VICEPREZIDENTAS AGNEW PRADEJO RINKIMINĖS KAMPANIJOS KELIONES

WASHINGTONAS. — Vakar viceprezidentas Agnew pradėjo važinėti po Ameriką. Jo kelionės tiesioginiai rišamos su kongreso rinkimais, kurie įvyks lapkričio 3 d. Viceprezidentas vakar lankėsi Illinois sostinėje Springfielde, iš ten išvyko į Casper, Wyoming. Viceprezidentas numato iki rinkimų aplankyti daugybę vietovių 35 valstijose. Visur jis sako kalbas, paremdamas respublikonų partijos kandidatus. Springfielde Agnew buvo kartu su savo žmona ir 14 metų dukterimi Kim. Ji iš Washingtono atlydėjo Illinois senatoriai Smith ir Percy, kongreso nariai Derwinski, Findley ir Michel. Savo kalboje jis paremė senatorių Smith ir valstijos išrinkto vieton kandidatų Edmund Kucharski.

Respublikonų partija siekia laimėti senate daugumą, nors tokio laimėjimo nesitiki blaiviau galvojančios respublikonai. Laimėti senate daugumą, respublikonams reikia laimėti septynias naujas senato vietas. Tiek laimėti bus sunku, tačiau respublikonų vyriausybė būtų patenkinta, jei laimėtų vyriausią kariuomenės vadą Vietname, gen. Westmorelandą, kuris esąs atsakingas už viską, kas vyko Vietname jam vadovaujant JAV karinėms jėgoms. Seržanto Torres advokatai nurodo į Japonijos generolo Yamashita bylą. Jis po karo buvo nuteistas Amerikos karo teismo už japonų surengtas skerdynes Filipinuose II-jo Pasaulinio karo metu, nors pats generolas skerdynėse nedalyvavo.

Paprastai valdančios partijos taktika kongreso rinkimų kampanijoje yra ginti vyriausybės atsiėmus ir projektus. Ši vyriausybė, užuot gynusi ir gyvusi savo laimėjimus, pereina puolimą prieš demokratų partiją ir jos atstovus kongrese. Jie kaltinami neveikumu ir vyriausybės projektų atmetimu.

Viceprezidentas Agnew, stebėtojų manymu, tapo svarbiausiu vidurinės klasės amerikiečių kalbėtoju. Jis savo kalbose puola liberalus, spaudą ir televiziją, pasisako už tvarką ir įstatymų gerbimą, už tradicinių Amerikos vertybių išlaikymą. Respublikonai tikisi, kad jo kalbos padės įtikinti amerikiečius, kad respublikonų vyriausybė reikia būtinai ir respublikoniško kongreso. Ar tai jam pavyks padaryti, parodys ateitis.

Sovietų spaudoje pasikeitė tonas

Rugpjūčio 3 ir 6 d., vos savaitę prieš sovietų-vak. vokiečių sutarties pasirašymą Maskvoje, Vilniaus "Tiesa" skelbė Tass-Eltos žinią "Reakcija kelia galvą". Pranešta, kad Fed. Vokietijoje "vėl formuojasi militaristinė, neonacistinė ir ultra-reakcinė jėgų blokas". Nurodyta, kad Vak. Vokietijos reakcija grupuojasi apie Bavarijos socialistinės krikščionių sąjungos "vadeivą" F. J. Straussą. Keliami įvairūs pavojai. Rugpjūčio 6 d. skelbta apie tai, kas finansuoja revanšistų organizacijas. Tai paskutinės tokio pobūdžio visą pokario metų nuolat kartotos žinios. Dabar, sutartį su Bonna pasirašius, aišku, nebetenka laukti šauksmų apie vak. vokiečių "militarizmą, revanšistines nuotaikas" ir pan. Tai jau 25 metų praeitis...

(Beje, visiškai įklimpo "Komj. Tiesa", apie Vak. Vokietiją — niūrius kaltinimus — dėjęsi sovietų "Novosti" straipsnį rugpj. 12 d., taigi, sutarties pasirašymo dieną... Lengva įsivaizduoti redaktorių paraudusius veidus). (E)

IŠ VISO PASAULIO

FORT McPHERSON. — Vienas Amerikos kariuomenės seržantas, kuris yra įveltas Song My kaimo žudynėse Vietname, traukia į teismo atsakomybę būtu vyriausią kariuomenės vadą Vietname, gen. Westmorelandą, kuris esąs atsakingas už viską, kas vyko Vietname jam vadovaujant JAV karinėms jėgoms. Seržanto Torres advokatai nurodo į Japonijos generolo Yamashita bylą. Jis po karo buvo nuteistas Amerikos karo teismo už japonų surengtas skerdynes Filipinuose II-jo Pasaulinio karo metu, nors pats generolas skerdynėse nedalyvavo.

SAN DIEGO. — Amerikiečiai mažiau rūko cigarečių. Nuo 1966 metų rūkančių skaičius nukrito iš 49.4 milijonų iki 44.9 milijonų, nors gyventojų skaičius padidėjo per tą laiką 7.8 mil. Iš viso cigaretes rūkyti metė 10 milijonų amerikiečių. Šitaip pranešė dr. Daniel Horn Rūkymo ir Sveikatos konferencijoje.

WASHINGTONAS. — Geležinkelio unija atidėjo streiką iki ateinančio antradienio. Geležinkelio darbininkai reikalauja algų pakėlimo, kad jos susilygintų su tų metų unijos transporto darbininkų algomis.

PARYŽIUS. — Prancūzijos biudžetė pirmą kartą istorijoje daugiau lėšų skirta švietimui negu gynybai.

WEST POINT. — Geriausiais West Pointo karinės akademijos kariūnais išrinkti du negrai. Vienas savo klasėje pralenkė 1,375 kariūnus.

ROMA. — Italų spaudoje daug rašoma apie savo žmoną ir jos meilužį nužudžiusi markizą di Soncino, kuris vėliau pats nusizudė. Paaikškėjo, kad šis milijonierius mokėdavo labai mažas pajamas mokesčius. Buvo rasti jo dienoraščiai ir fotografijos, kurios rodo, kad markizą gyveno labai palaidą gyvenimą ir pats samdydavo savo žmonai meilužius.

PNOM PENHAS. — Kambojijoje buvo sušaudytas vieno karinio rajono viršininkas, kuris bendradarbiaudavęs su komunistais.

LONDONAS. — Britų daktarai, ieškodami didesnių uždarbių, emigruoja į kitas šalis. Sakoma, kad iš jaunų gydytojų vienas ketvirtadalis išvažiuoja, daugiausia į Kanadą.

MANILA. — Filipiniečiai taip mėgsta šuns mėsą, kad ji yra brangesnė už jautieną ar kiaulieną.

mo Maskvoje dieną... Lengva įsivaizduoti redaktorių paraudusius veidus). (E)

FIRST CLASS MAIL

	1¢	2¢	3¢	4¢	5¢	6¢	7¢	8¢	9¢	10¢
1919										
1932										
1958										
1963										
1968										

AIR MAIL

	1¢	2¢	3¢	4¢	5¢	6¢	7¢	8¢	9¢	10¢
1927										
1928										
1932										
1934										
1944										
1946										
1949										
1958										
1963										
1968										

Šioje lentelėje matome, kaip didėjo Amerikos pašto patarnavimų kainos. Viršuje parodomas pirmos klasės paštas, apačioje — oro paštas. Manoma, kad nereikės ilgai laukti ir laišku persiųntimo kaina bus 8 centai, o gal net 10 centų.

AUTOMOBILIŲ PRAMONĖS DERYBOSE NĖRA PAŽANGOS, GRESIA STREIKAS

DETROITAS. — Derybos tarp automobilių darbo unijos ir bendrovių vyksta sunkiai ir unijos vadai abejoja, ar pavyks susitarti iki rugsėjo 14 d., kada vidurnaktį turi prasidėti streikas. Jis būtų tik dviejose įmonėse: General Motors ir Chrysler. Pastarasis pasirinktas todėl, kad metų pradžioje jis turėjo finansinių sunkumų ir darbininkams lengviau būtų jį paspausti. General Motors pasirinkta todėl, kad paskutinis unijos streikas buvo prieš Fordą. Dabar atėjusi eilė General Motors bendrovei.

Unijos vadai jau atsisakė 24 savo reikalavimų. Didžiausias gincas su darbdaviais liečia kainų kilimo priedus. Unija reikalauja, kad kainoms Amerikoje kylant, automatiškai būtų keltami ir darbininkų atlyginimai. Automobilių darbo unija tokių susitarimų turėjo nuo 1948 metų, tačiau 1967 metais tuometinis unijos vadas Walter Reuther nusileido darbdaviams ir atsisakė kainų kilimo punkto, sutikdamas su darbdavių pasiūlyta 8 centų per valandą riba. Unija sako, kad per trejus metus jos nariai prarado 26 centus per valandą, nuolat kylant pragyvenimo kainoms.

Skirtumas tebėra ir algų pakėlimo reikalavimuose ir pasiūlymuose. Unija siekia 12% per metus algų ir kitų priedų pakėlimo. Algos pirmaisiais metais pakiltų apie 1 dol. per valandą. Darbdaviai siūlo 5% ir 26 centų pakėlimą pirmaisiais metais.

Fordo bendrovė paskelbė, kad jos mažieji automobiliai "Pinto" kainuos 1,919 dol. Tai yra maždaug vokiečių "Volkswageno" kaina ir apie 150 dol. mažesnė už General Motors mažuosius "Vega" automobilius. "Pinto" yra keturių cilindrių automobilis, 75 arklio jėgų, keturių bėgių, 2,015 svarų svorio, dviejų durų. Jei kas norės didesnio, 100 arklio jėgų motoro, turės primokėti 50 dol. Už automatinę transmisiją teks pridėti dar 175 dol.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Šveicarijos vyriausybė paskelbė, kad jos keleiviniams lėktuvams uždrausta saugumo sumetimais skristi į Beirutą, Libaną. Britanijos draudimo bendrovės paskelbė, kad jos padidins apdraudimo premijas lėktuvams.

◆ Kambojijos kariuomenė pasiekė upės laivais Kompong Thom miestą, kurį tris mėnesius komunistai laikė apsupę.

◆ Pietų Vietname praėjusią savaitę žuvo 87 amerikiečiai ir 323 buvo sužeisti. Žuvusių tarpe yra ir 22, užsimušę helikopterio katastrofoje.

◆ Filipinams gresia naujas uraganas "Georgija".

◆ Jungtinių Tautų sekr. U Thant pasirašė, kad jis daugiau į sekretoriaus vietą nebekandidatuos, kai sueis jo terminas, 1971 gruodžio mėn.

◆ Danijos povandeninis laivas, kuris buvo laikomas dingusiu, buvo pastebėtas audringoje jūroje šveikas, sugedo tik jo radijas.

◆ Tautinė Taikos Akcijos Komitetas skelbia, kad spalio 31 d. 20 Amerikos miestų ruošiamos didelės demonstracijos prieš karą Vietname.

◆ Amerikos vyriausybė bijo, kad arabai partizanai gali paleisti visus pagrobčius keleivius, tik pasilaikyti žydus, kurių daugumas Amerikos piliečiai.

Egiptas turįs teisę vežioti raketas

MASKVA. — Sovietų vyriausybė pranešė Amerikai, kad Egiptas nepastatė prie Suez naujų gynybos raketų, kaip tvirtina Izraelis, nutraukęs dėl to taikos derybas Jungtinėse Tautose. Sovietai tvirtina, kad egiptiečiai tik pakeitė jau buvusius raketų vietas.

Laikraštis "Krasnaja Zvezda", leidžiamas sovietų gynybos ministerijos, irgi aiškina, kad Egiptas turi pilną teisę savo raketų pozicijas kaitalioti, saugodamas jas nuo Izraelio aviacijos puolimų.

"Pravda" vėl pakartojo kaltinimus Izraeliui, kuris bandęs sabotuoti taikos pastangas. Sovietų spauda nepritaria palestinių arabų lėktuvų grobimams. "Tass" agentūra sako, kad tokie pavojingi veiksmai, kaip susisiekimo priemonių grobimas negali būti revoliuciniu išlaisvinimo organizacijų uždaviniu.

Šalčiau žiūri į vedybas su negrais

PRINCETONAS. — Gallupo viešosios opinijos tyrimo institutas apklausinėjo amerikiečius, kaip jie žiūri į dviejų rasų asmenų vedybas. Nurodymas, kad Amerikoje yra 15 valstijų, kurios draudžia tarprasines vedybas, institutas klausė: "Ar pritari ar nepritari tokiems įstatymams?"

Atsakydami, 56 nuosmėčiai amerikiečių pareiškė, kad nepritaria, o 35% — pritaria. Pietinėse valstijose, kuriose tarprasinių vedybos yra draudžiamos, baltųjų amerikiečių tarpe tik 38% nepritaria įstatymams, draudžiantiems vedybas su negrais, o 56% — pritaria.

Negrų tarpe iš šesiu vienas pritaria įstatymams draudžiantiems tarprasines vedybas. Šiaurinėse valstijose baltieji dar didesniu nuosmėčiu — 61% — galvoja, kad tokie įstatymai nereikalingi. Katalikai ir žydai pasirodė liberalesni už protestantus, kurių didesnis nuosmėtis nepritaria tarprasinėms vedyboms.

WASHINGTONAS. — Sen. McCarthy ragina prezidentą Nixoną perduoti Izraeliui daugiau lėktuvų.

MASKVA. — Naujas sovietų enciklopedijos tomas turi ir Amerikos astronautą Neil Armstrongą.

Palestinos pabėgėlių organizacijų vadovas Yasar Arafat, kurio klauso dauguma arabų partizanų.

JORDANE VIESPATAUJA ANARCHIJA

Buvęs Izraelio ministeris ragina okupuoti visą Jordaną

AMANAS. — Palestinos laisvinimo organizacijos vadai pratešė ultimatumą terminą ir trečiadienį pagrobė lėktuvą, kaip buvo žadėję, nesusprogdino. Naujas terminas nustatytas šeštadienį 9 val. vakare. Trys lėktuvai su 280 keleiviu būsią suprogdinti, jei britai nepaleis sumtos lėktuvų grobikės Leilos Khaled, o vokiečiai ir šveicarai neatiduos savo kalėjimuose laikomų 6 nuteistų už ankstyvesnius lėktuvų pagrobimus arabų partizanų. Ultimatumo terminas atidėtas todėl, kad Raudonojo Kryžiaus atstovas, kuris deris dėl keleivių paleidimo, dėl kovų Amane negalėjo susitikti su partizanų vadais.

Lėktuvuose laikomi įkaitai ir Ameno viešbutyje apgyvendinti lėktuvų keleiviai kencia nerimą. Amane vyksta šaudymas ir keleiviai tvirtina, kad dykumos aerodrome jie jausitųsi saugesni.

Būsimas premjeras apie Vietnamo karą

KUALA LUMPUR. — Malaizijoje rugsėjo 21 dieną turi pasikeisti premjeras, nes dabartinis — Abdul Rahman išeina į pensiją. Jo vietą užims ligšiolinis vicepremjeras Abdul Razak. Jis gali pakeisti ir ligšiolinę Malaizijos užsienio politiką. Spaudos konferencijoje Razak' pareiškė, kad Amerika turėtų išvežti savo kariuomenę iš Pietų Vietnamo. To paties jis reikalauja Laose, Kambojijoje. Tos šalys turinčios pačios nustatyti savo vidaus reikalų kryptį.

Malaizija yra laikoma neutralia valstybe. Iki šiol Vietnamo karo reikalų Malaizijos pareigūnai pareiškimų nedarydavo. Razakas gali šią liniją pakeisti.

Izraelyje pasigirdo balsų, kad reikėtų pulti ir okupuoti visą Jordaną. Taip pareiškė buvęs aviacijos vadas ir transporto ministeris Ezer Weizman. Sužinota, kad Irako kariuomenės daliniai, stovį Jordane, jau žygiuoja sostinės Ammano link. Jordano karalystė yra dideliame pavojuje. Jordano štabo viršininkas gen. Haditha griežtomis bausmėmis grasindamas, įsakė kareiviams nebešaudyti į partizanus. Panašų įsakymą partizanams paskelbė jų vadas Yasar Arafat, tačiau nei kareiviai nei partizanai savo vadų nebeklauso.

Sakoma, kad ir Amerikos vyriausybė apsvairstė karinio įsikišimo planus. Bijoma, kad bet kokia Amerikos intervencija Jordane reikštų mirties sprendimą visiems 280 keleiviams, kurie atsiedūrė Jordane su pagrobtais lėktuvais. Amerika pasiuntė į savo bazes Turkijoje šešis transporto lėktuvus, kurie išvežtų keleivius, jei partizanai juos išleistų. Blogiausia, kad šiuo metu Jordano vyriausybė yra bejėgė atsakyti į Amerikos reikalavimus ir priversti arabų partizanų paleisti įkaitus.

Amerika paskelbė, kad Izraelis galės gauti dar 18 Phantom lėktuvų.

Pradėjo gaminti Fiat automobilius

MASKVA. — Didžioji Togliatti automobilų įmonė, kurią sovietams padėjo pastatyti Italijos "Fiat" bendrovė, jau išleido pirmuosius savo gaminius. Ta proga "Pravda" pirmame puslapyje paskelbė ilgą straipsnį ir kelias fotografijas. Dar šiais metais automobilių fabrikas žada pastatyti 20,000 vienetų. Vėliau kasmet bus pagaminama 60,000 automobilių.

Togliatti įmonė kainavo apie 445 milijonus dolerių. Statyba ilgiau užtruko, negu numatyta, dėl įvairių konstrukcijos problemų. Nedideli įmonės automobiliai, vadinami oficialiai "ekonomiškais automobiliais", kainuos 5,500 rublių. Šie Fiat modeliai pavadinti "Ziguli" vardu, pagal kalnus, esančius netoli Togliatti miesto, prie Volgos upės.

◆ Britanija paragino savo 400 piliečių, gyvenančių Jordane, skubiai išvažiuoti.

Iš naujo prezidento siekia garantijų

SANTIAGO. — Čilės krikščionių demokratų partija, kuri stovi geroi ir kairę nuo tradicinio panašių partijų centro, atmetė dešiniųjų kandidato ir prezidento Alessandri pasiūlymą susiblokuoti parlamente ir neleisti socialistui Allende ir prezidentūrai.

Krikščionių demokratų partijos vadovybė siekia iš Allendes garantijų, kad jo "kelias į socializmą" nenuves Čilės į komunistinę diktatūrą. Garantijų siekiama spaudos laisvei, universitetų nepriklausomumui. Taip, pat, krikščionys demokratų reikalauja pakti kariuomenei laisvas rankas ir garantuoti, kad ateities rinkimai bus laisvi, demokratiniai. Gavę tokias garantijas, krikščionys demokratai žada parlamente paremti socialistą Allende, kurį remia ir Čilės komunistų partija.

SPORTO ŽINIOS

Lituanica - Futbolo klubas švenčia 20 m. sukaktuves

Savo dvidešimtmečio minėjimą futbolininkai pradėjo rugpjūčio 6 d. rungtynėmis prieš New Yorko "Atletą". Stiprus lietus nesulaikė nei žaidėjų nei publikos, kad ir šlapioje aikštėje jaunimas kovojo su pasiryžimu. Ši kartą jiems ypatingai buvo svarbu laimėti, nes Dr. E. Ringus paskyrė gražią pereinamą taurę. Čikagiškiai sužaidė ypatingai gerai. Jau nuo pradžios jie be pasigailėjimo užgėlė priešų vartus. Ilgai laukti nereikėjo ypatingai gerai žaidęs Julius Ringus pasiuntė sviedinį vidun ir veteranas H. Jenigas galva sukirto į vartus.

Po kelių minučių Ringus vėl pasiuntė į vartus sviedinį. Šūvis nesulaikomas ir rezultatas 2:0. Pirmo kėlinio pabaigoje centro žaidėjas pasiūnė sviedinį V. Pikšui, kuris tampa trečio golo autorius.

Po tokios persvaros, antrame kėliny, mūsiškiai atleidžia spaudimą leidžiant pakaitus. Kėlinio pabaigoje newyorkiečiai įmuša pirmąjį golą. Jie bando rezultatai sušvelninti, tačiau praėiti nepavyksta ir baigiama rezultatu 3:1. Po rungtynių sportininkai ir jų svečiai buvo vaišiniai "Gintaro" svetainėje. Vakaras praėjo smagioje ir draugiškoje nuotaikoje. Nuolatinis klubo rėmėjas J. Gaidelis iškėlė newyorkiečiams jo dovanotą taurę. Didžiausia staigmena sušaukė patys newyorkiečiai atvež-

dami "Lituanicos" vėliavą, kuri buvo pagaminta dar esant Vokietijoje. Ši vėliava bus iškabinta Jaunimo Centre laike Lituanicos sukaktuvines vakarėnes. Vakariene įvyks Jaunimo Centre rug. 12 d. 7 v. p. p.

Visi futbolo ir sporto mėgėjai kviečiami šioje vakarieneje dalyvauti. Įėjimas tik 6 dol. asmeniui. Groja Šniukšto orkestras.

Tai iki pasimatymo Lituanicos parengime rugs. 12 d. Jaunimo Centre. Bilietai gaunami klubo patalpose.

Narys

Šachmatininkai gelyne

Per visą Darbo dienos savaitę galį Marquette parko aplankę begalę žmonių. Bet daugiausia atsilankę paskutinę nepaprastai gražią ir šiltą dieną po didžiojo lietaus, taip tragiškai sunaikinusio geriausią šių metų Alyudo vakarojimą — kultūrinę popietę su meniška programa (nemokamų gražių vaidinimų atvaram ore visiems parko lankytojams).

Parko svečių tarpe buvo daug šachmatininkų. Staliukai ar lentos išsidėstė nuo Dariaus-Girėno paminklo iki vakarinio parko galo, toli už golfo lauko, iki gražiojo gelyno — rožių darželio, vakarinių teniso aikštelių, lankininkų šaukydos. Įdomu, kad dauguma žaidėjų apleidė seną, numintą ir nešvarią surakintų stalų vietą ir perėjo Alyudo vakarojimų linkui ar kitur. Paskutinę dieną (pirmadienį)

Sovietų Taškente yra gatvė, pavadinta buvusio Indijos premjero šastri vardu. Dabar ten statomas šastri paminklas, 17 pėdų aukščio. Prie jo dirba skulptorius Yakov Šapiro.

teko pastebėti eilę žaidėjų, matytų ir iki šiol nematytų, lietuviškai ir ne lietuviškai kalbančių, nepaprastai gražiam šiuo metu rožių gelyne, vakariniame parko gale, prie fontano ir kitur. Girdėjau, kad jų tarpe būvę net ekspertų ir meistrų klases žaidėjų, kaip lietuvių, taip ir kitataučių. Kazys Tolūnas

DETROIT, MICH.

Jaunimo choras pradeda darbą. Po vasaros atostogų visi choristai yra vėl kviečiami atnaujinti savo registraciją 1970-71 chorinio darbo metams, kurie pareikalaus nemažiau laiko ir darbo, kad choras vis progresuotų. Visų choristų registracija bus rugsėjo mėn. 27 d. sekmdienį tuoj po lietuviškų pamaldų 12 val. 30 min. Šv. Petro parapijos salėje, kuri yra bažnyčios rūsyje. Ir nauji choristai, kurių balsai patikrinti ir yra priimti į chorą, taip pat privalo registruotis.

Be registracijos bus svarstomas gastrolių į New Yorką klausimas ir kiti chorinio darbo ir veiklos reikalai. Jonas Maršalkovičius pademonstruos skaidrėmis įvairių ir įdomių sceninių vaizdų iš "Piršlybos Šapnagiuos" pastatymo, kur bus labai gera ir vienintelė proga užsisakyti pagedaujamų spalvotų nuotraukų. Kadangi čia bus daug bendrų reikalų, surištų su "Šilainės" tautinių šokių grupe, todėl ir šokėjai prašomi atsilankyti. Ir suinteresuoti tėvai yra maloniai kviečiami praleisti sekmdienio popietę su jaunimu.

Sv. Petro bažnyčioje nuo rugsėjo mėn. 27 dienos lietuviškos pamaldos kiekvieną sekmdienį bus 11 val. 30 min. Todėl kam paranku, tas gali čia mišias išklausyti ir tuoj po mišių atlikti registraciją ir dalyvauti bendrame susirinkime, kuris yra labai svarbus ir choristams ir šokėjams ir tėvams. Esame dėkingi Sv. Petro parapijos administratoriui kun. Viktorui Kriščiūnui, kad leido Jaunimo

chorui velti naudotis parapijos sale repeticijomis, kurios numatytos kiekvieną sekmdienį 12 val. 30 min. tuoj po lietuviškų pamaldų.

St. Slizys

GRAND RAPIDS, MICH.

Grand Rapids lietuviškoji mokykla mokslo metus pradės š. m., rugsėjo 13 d. 10 val. Šv. Petro ir Povilo parapijos mokykloje. Didžiai gerb. kleb. prel. W. Jude leido mokyklą naudotis ir šiais mokslo metais nemokamai. Mokyklos vadovybė ir tėvai nuoširdžiai dėkoja prel. už tokią didelę paramą lietuviškam švietimui.

Šiais mokslo metais tėvų komiteto pakviestas ir suliko vadovauti mokyklai Pranas Turutė, bendradarbiau — mokytoju pakviestas ir suliko mokyti Vytautas Jonaitis, atsargine mokytoja Nijolė Girginaitė — Mahanienė.

Lietuviai, gyvenantieji Grand Rapids ir jo ribose kviečiami atsiųsti savo vaikus į šią mokyklą rugsėjo 13 d. 10 val. po lietuviškų pamaldų.

Mokyklės Vadovybė

"DRAUGAS" IR TEVO NUŠOVIMAS

Katalikiškas dienraštis "Draugas" šeštadienio literatūriniam priede kartą nuo karto skiria vieną puslapį pavadinimais "spygliams dygliams". Ši puslapis redaguoja Dr. S. A. Aliūnas (Aloyzas Baronas).

Šiame puslapyje dedami įvairūs "pagnaibymai" vieno kito asmens, organizacijų ar šiaip gyvenime pasitaikę nuotykių ir nuotykių. Bet ten pasitaiko tokių "pagnaibymų", kad net šurpas nukrečia. Štai š. m. 209 nr. įdėtas toks eilėraštas. Alrodo, paties redaktoriaus Aloyzo Barono:

"Velnio visus mokslus, Kunigų pamokslus, Kas iš prigimties protingas, Tam joks mokslas nereikalingas.

Iš tų mokslų jokia nauda, Genijai be mokslų išauga.

Jei tėvas tavo laisvę varžo diržu, Ilgai nelauk, nusauk! Ner jokio pavojaus..."

Toliau tame eilėraštyje postringuojama, kad tėvų nušovus būsi herojus, teismai pasigailės, mergiotes mylės ir t. t.

Juk tokių atsitikimų, kad vaikas tėvų nušaukia pasitaiko tik labai retais atsitikimais.

Nejaugi Baronas negalėjo Amerikos gyvenimo neigiamoms pažymėti padoresnį išreiškimą rasti?

Iš viso keista ir nesuprantama, kaip toks avigalviškai sureduotas eilėraštas galėjo tilpti kunigų redaguojamame laikraštyje! Stasys Juškėnas

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

INFLIACIJAI KYLANT

NAMAI NEBEPERKAMI

United States Savings & Loan League patikrinusi namų pirkimo rinką nustatė, kad kiekis tokių, kurie tarp 1963 ir 1969 metų galėjo nusipirkti namus, šiandien yra sumažėjęs per pusę. Mažiau kaip ketvirtadalis amerikiečių šeimų beuždirbo, kad galėtų įsigyti nuosavus namus praėjusių metų pabaigoje.

Lyga nustatė, kad 1963 metais dar 44 nuosimčiai amerikiečių šeimų galėjo pirkti namus. Jau 1965 metais, prieš tai kaip monetariniai suvaržymai suparalizavo morgių rinką, pajėgiančių pirkti namus nuosimčiai nukrito iki 41%, gi 1969 metų gale jau tik 22 nuosimčiai šeimų begalėjo patapti savų namų savininkais.

Tyrindama toliau Lyga nustatė sekancias statistikas:

1965 metais 19.6 milijonų šeimų gaudavo užtenkamai pajamų kad galėtų finansuoti naujus namus konvencinėmis (paprastomis) paskolomis. Tarp 1955 ir 1965 metų mėnesinės išlaidos tiek smarkiai pakilo, kad iš tų 19.6 iškrito apie 9 milijonai, tai yra nebepajėgė naudotis tomis paskolomis, nors šeimų pajamų vidurkis iš \$6,126 1963 metais pakilo iki \$8,785 1969 metais.

Paprastomis paskolomis finansuojant perkamų namų kainą per tą laiką iš \$22,900 pakilo iki \$35,300. Finansuojant paskolomis per FHA (Federal Housing Administration) namų kainos iš \$16,189 pakilo iki \$21,036.

Imant pagrindu 1963 metų kainų indeksą, konvenciniai finansuojamų namų kainos pakilo 54 nuosimčiais, kai šeimų pajamos vidutiniškai pakilo tik 43%.

Upytės Klubas

Po dviejų mėnesių atostogų Upytės Klubas laikė savo susirinkimą rugsėjo 4 dieną Talman svetainėje. Narių atsilankė labai daug. Susirinkimą atidarė ir pasveikino Ona Condux. Protokolą paskaitė Antuanetė Kalys. Vienos minutės atsisotijimu buvo pagerbta mirusi narė Barbora Leonauskienė. Nauja narė įstojo į klubą Adelina Gedvil. Priimtas raportas dviejų piknikų, kurie įvyko: vienas birželio 28 d. Bruzgulienės sode, antras rugpjūčio 30 d. buvusiam Liepos sode. Komisija: K. Kriškūnas ir A. M. Radziukėnai perskaitė raportą su

labai geromis pasekmėmis. Susirinkimui pasibaigus buvo vaišės ir pagerbti veikėjai Stanislava ir Jonas Kiauniai jų 50 metų šeimyninio gyvenimo sukakties proga. Kiaunė Upytės klube išbuvo pirmą 10 metų ir labai puikiai darbavosi klubo labui. Vaišės praėjo gražioje nuotaikoje.

Klubietai

Lietuviai taip pat parduoda ir progos suirimo tikrai per NAUJIENAS

Smithsonian Institute, Washington yra surengta paroda apie "Moteri". Vietna fotografija pavadinta "Malonu į jas pažiūrėti".

Ulgamečio BALFO pirmininko, prelato J. B. Končiaus knyga ATSIMINIMAI IS BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų. Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knyga pasiūsiame adresatui, jei pasiūsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

When's the last time you got goose bumps when they played the Star Spangled Banner?

It's been a while, right? Well, then you're like a lot of us.

It seems that many of us are too grown-up to get excited about things like the Star-Spangled Banner any more.

You could almost say that patriotism makes us feel embarrassed.

Besides, it's hard to really feel patriotic when you hear so much about how this country is falling apart.

But, of course, America still has a Bill of Rights.

And free elections.

An incredibly high standard of living.

And a free enterprise system that lets you hitch your wagon to any star you want.

And plenty of other things you can't find anywhere else in this world.

Know what? Looking at it that way, America deserves a lot more credit than it's been getting.

One of the best ways to give this country the support it deserves is to buy U.S. Savings Bonds.

They strengthen the country so that it's better prepared to solve its problems.

And they happen to be one of the best ways to provide for your own welfare.

The interest is exempt from state and local income taxes. And you don't have to pay Federal tax until you cash your Bonds.

Buy U.S. Savings Bonds through the Payroll Savings Plan where you work. Or at your bank.

It'll give you a good feeling.

And a perfect excuse for getting goose bumps the next time they play the Star-Spangled Banner.

Take stock in America Buy U.S. Savings Bonds & Freedom Shares

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJU LIETUVISKU KNYGU ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomiai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigų pasiūsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

Muziko Strolis atsiminimai

Jau galima įsigyti muziko Juozo Strolis knyga

LIETUVOS VYČIO PĖDSAKAIS.

176 puslapiai, yra fotografijų, minkšti viršeliai. Kaina \$2.00. Tai geriausia sodrių pasiskaitymų knyga.

Knygą galima gauti Naujienų Administracijoje arba pasiūniant Money Orderį arba čekį tokiu adresu.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

AŠTUONIOS UŽ AŠTUONIS

Naujienos yra išleidusios arba laiko savo knygyne brošiūras ir knygas įvairiais klausimais, reikalais ar naudingam pasiskaitymui. Čia yra išvardinti leidiniai, kainuoja po 1 dolerį:

Čikagietė, IŠPŪDŽIALI KOMUNISTU PAVERGTOJ LIETUVJ. Knyga yra ypatingai naudinga tiems, kurie baigia pamiršti komunistines klaidas ir melus. 95 psl.

L. Dambriūnas, LIETUVISKAS AUKLEJIMAS ŠEIMOJE. Būtinai kiekvienai jaunai šeimai, neatskiriama krašto dalis jaunavedžiams. Tik 35 psl., bet juose daug pasakytą.

Dr. A. J. Gussen, ATOSTOGOS VAKARINĖSE VALSTIJOSE. Įdomūs turistų aprašymai su iliustracijomis, 76 psl.

Edmundas Jasiūnas, CIVILINĖ AVIACIJA JAV. Naudingos ir įdomios žinios apie tą šiu dienų būtinybę. 32 psl.

Ksaveras Kaunas, ELEGISKI STEPONO KOLUPAILOS NIEKINTOJAI. Poemika, 52 psl.

Dr. agr. A. Šestokas, SODŲ PIEVĖLĖS. Pritaikyta miestų gyventojams. 40 psl.

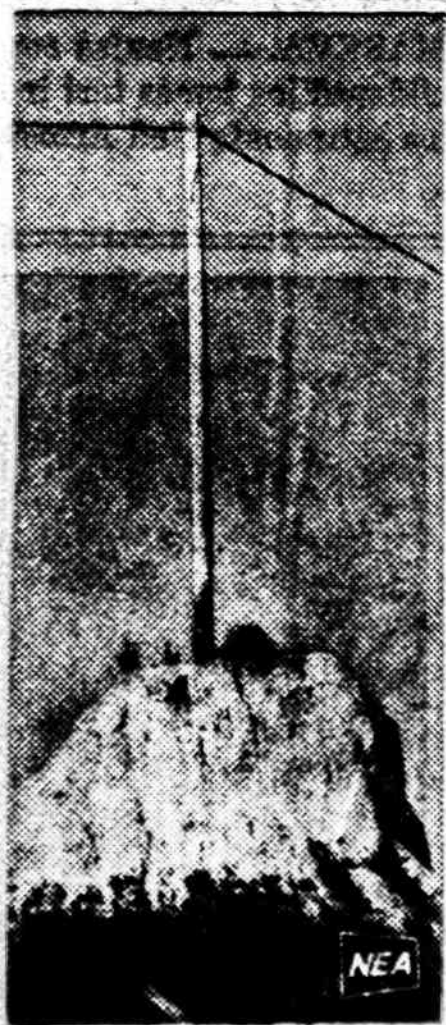
J. Vaičiūnienė, NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS MOKYTOJO DARBO APLINKYBĖS. Naudingi pasiskaitymai visiems. 69 psl.

Vincas Žemaitis, SUDUVOS PRAEITIS. Trumpa archeologinė ir politinė istorinė Suvalkijos apybraiža. 140 psl.

Šios knygos yra gera šeimos knygynėlio pradžia. Jas ir kitus leidinius galima gauti Naujienose, atsilankius asmeniškai arba prisuntus piniginių orderių.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Wisconsin pastatytas trumpesnis už kitus stulpas rado vietą ant kalnelio, kur jo ilgis susilygina su kitais stulpais.

MENKIŲ RAGAS - CAPE COD

Yra šalis, kur upės skaisčios teka
ir žmonės lietuviai žemaitiškai šneka.

2

Ragu — sentimentalų, gražių ir tautiškai bei istoriškai prasmingų esame turėję Lietuvos gintaro pajūryje, kaip antai Vėnės Ragas, Mėnės Ragas (Mėnėgeris), o menkė (angliškai cod, vokiškai kalbėjau) buvo visoje Vakarų Lietuvoje populiariausia Baltijos jūros žuvis, kurią žydai vienu arkliu kinkytai vežimėliais, apdžiovintą ir apūkytą, net karštomis vasaros dienomis iš Palangos išveždavo po visą žemaičių žemę. Pušų medžių skujos ir kunkorėžiai Kunigiškių miške ir kunigaikščio Oginskio parke buvo geriausia dezinfekcija menkėms išrūkyti ir ilgesniui laikui nuo gedimo apsaugoti, bet anuomet ir žmonės ir žydai nežinojo iš kur menkės tos baltos kirmėlaitės atsiranda. Dėl to vietoje menkės apsaugoję nuo muselių, kad į menkes neprištėtų savo kiaušinių, jie įvažiuodami į miestelį ar kaimą kur pašalyje sustoję kirmėlaitės iš menkių kiek galėdami iškrapštydavo...

Prūsai sakėdavo, "ko burs nežen — to nevalg". Žemaitis menkės iš senų senovės žino ir valgo jeib tik bėgauna kad ir kiek iškrapštytas.

Į Menkių Raga — Cape Cod

Ši kart traukė du instinktai. Vienas, tai tas sentimentas, kokį kiekvienas žemaitis pajunta menkės vardą išgirdęs, antras, kad ten pagaliau įsigijo sveatiną, vaišingą ir ypatingai patogią vasarvietę seselė (pusseris) Emilija Petrulėvičiūtė Grūšienė su savo vyru Stasiu Grūšu, kurie per eilę metų — nuo atvykimo į šią šalį kaip "dykūnai" gyveno Brocktone, Mass., ir ten buvo sėkmingai įsikūrę, bet sulaukę pensijos (jis, ne ji!) amžiaus, Brocktone likvidavę savo dvejus namus, įsigijo, Menkių Raga, pasakyčiau, "mažuosius baltuosius rūmus" adresu 85 Standish Way, West Yarmouth, Mass. Atvažiavus keliu 3 nuo Bostono arba keliu 6 nuo Providence ir pasiekus Hyannis (žinote, ten kur netoliese yra garsoji Kennedžių gyvenvietė) sukiti į Route 28 — visa kita aišku kaip ant delno.

Dėl ko apie tai rašau tik po Labor Day, kada atostogų sezonas jau praėjęs? Viena dėlto, kad — patikėsite ar ne, neturėjau laiko. Kita, kad nenorėjau, kad dar daugiau svečių užplūstų, nes ten per kiaušų vasarą abiejų tautybių svečių — lietuvių ir žemaičių buvo pilna. Bet

Jau pagyvenęs hipis sugalvojo galvai ir barzdai apdengti skrybėlę, pagamintą iš vaikiško lietsargio. Jis dalyvavo viename Washingtono koncerte.

ŠEŠELIS BAZILIKOJE

Spausdiname šių metų rugpjūčio 27 d. "Tėviškės Žiburių" įžanginį, parašytą to savaitraščio redaktoriaus kun. Pr. Gaidos. Gausioje Amerikos marijonų, jėzuitų ir pranciškonų leidžiamose spaudoje Amerikos katalikai nerus tik minčių, kurias dėsto Kanadoje leidžiamas katalikų savaitraštis.

N. Red.

Esame nekartą rašę apie lietuvių įžengimą į didžiąsias šventoves — Vašingtono ir Romoje. Tai neabejotinai reikšmingi žingsniai, kurie bylos apie lietuvių ilgus dešimtmečius ir net šimtmečius. Turime galvoje meniškai įrengtas lietuviškas koplyčias Vašingtono šventovėje ir Romos šv. Petro bazilikoje. Kad jos yra garbingos lietuvių tautos liudininkės, niekas neginčija. Ginčai abiem atvejais iškilo dėl pavadinimo. Kai Vašingtono atveju buvo parinktas Šiluvos Marijos vardas, kilo daug nepasitenkinimo, nes daug kas norėjo Aušros Vartų

Marijos, kuri simboliškai būtų siejusi abi sostines — Vašingtoną ir Vilnių. Kai Romoje įrengta koplyčia buvo pavadinta Gailestingosios Marijos (Mater Misericordiae) vardu, vėl pakilo nepasitenkinimo banga, nes buvo žadėtas Lietuvos kankinių koplyčios vardas. Ir vienas, ir kitas atvejis rodo, kad visuomenė ir tuos dalykus jautriai reaguoja. Juk tai daugiau ar mažiau visuotinės reikšmės dalykai, išreiškia lietuvių aspiracijas, į kurias statybų organizatoriai turėtų atsižvelgti. Paprastai vardo parinkimas yra tam tikras sutarimas. Kai jis apima kiek galint platesnius sluoksnius, atsiranda mažiau nepasitenkinimo. Tokio platumo sunku pasiekti tada, kai vardą parenka vienas arba keli asmenys, nepaisydami visuomenės nuotaikų. Romos atveju betgi situacija buvo kitokia. Ši kartą Lietuvos kankinių koplyčios vardas buvo beveik visiems priimtinas ir jau spaudoje išgarsintas. Deja, jis din go, kai priartėjo koplyčios šventinimo iškilmės.

Tai apgailėtinas reiškinys. Lietuvos kankinių iškėlimas yra kartu ir visos tautos iškėlimas, jos egzistencinės kovos ir tikėjimo vertybių pabrėžimas. Kankinių vardo parinkimas buvo labai prasmingas, ypač šiuo metu, kai visa tauta yra kankinė. Bet tas vardas tinka ne tik

ten niekuomet nėra per vėlu; ten ir lapkričio mėnesį šiltame Nantucket Sound įlankos vandenyje dar galima su malonumu maudytis!

Kalbant apie Menkių Raga, primintina, kad jau 1602 metais šis Atlanto užvingis būtų tokį vardą gavęs, jei jo atradėjas būtų susipratęs. Rašoma, kad tais metais Bartholomew Gosnold valtyje čia jau plaukiojo ir stebėjosi "nepaprasta menkių (codfish) gausa". Ta gausa beveik nėra sumažėjusi nuo to laiko per ištisus 368 metus, turint galvoje kiek jų sportininkai žvejai kasdien apie 5 valandą popiet pagauja Chatham ir Wellfleet pakrantėse. Norintieji menkių laimės išbandyti vasarotojai turi nuo Hyannis važiuoti plentu 6 pora dešimtų mylių link Provincetown.

Pirmasis baltasodis savo akimis šią menkių karalystę bus aplankęs 1004 metais islandietis vikingas Thorvaldas, kai į jūrą kelią į Vyno žemę (Vinlandą) 1000 metais praskynė Grenlandijos naujakūrys vikingas Leifas Eriksonas. Iširta, kad pirmieji britų kolonistai pilgrimai prieš 350 metų, tai yra 1620 metų rudenį atplaukdami į Ameriką pirmiausiai pasiekė šį įkyšulį ir vietoje, kur šiandien yra Provincetown, išmetę inkarą išlipi ir krantą, bet nutarė, kad šitokiam smėlyne kurti koloniją neapsimoka ir jų kapitonas Myles Standish nusprendė ieškoti geresnės vietos ir išsikėlė už kokių 30 mylių vietoje, kuri greit pasidarė visam pasauliui žinoma, kaip Plymouth. Standish buvo pirmosios baltųjų kolonijos Amerikoje karnis kapitonas. Jo vardu pavadinta graži West Yarmouth gatvė, kur nuo šios vasaros ypač gausiai pradeda lankytis lietuviai "pilgrimai" vasarotojai.

Pirmasis "namas" Provincetown buvo pastatytas tik 1746 metais iš pajūriais surinkto sudužusių laivų laužo. Dar 1748 metais Provincetowne gyveno tik dvi šeimos.

Pirmieji turistai vasarotojai

dabarčiai, nes lietuvių kankinių buvo ir praeityje, kurių valdė kunigaikščiai, carai, kaizeriai, diktatoriai. Kodėl tad staiga reikėjo atsisakyti Lietuvos kankinių vardo? Sakoma, šventinant bei dedikuojant koplyčią ar bažnyčią reikia kanonizuotų, t. y. oficialiai Bendrijos pripažintų šventųjų vardų. Lietuviai tokių kanonizuotų kankinių neturi, taigi, ir kankinių koplyčios pavadinimas atpuolęs. Imant raidiškai, galima ir taip aiškinti, bet šiuo metu, kai visoje krikščionijoje kovojama prieš raidę, siekiant išryškinti dvasią, ši formalybė nebėra įtikinanti. Juk kas galėjo pasirūpinti Lietuvos kankinių pripažinimu — kanonizavimu, kai reikėjo eiti iš vieno pavergimo į kitą? Ir pirmieji krikščionys, kentėję persekiojimus, rūpinosi ne kanonizavimu, bet krikščioniškų gyvenimu. Jų kankiniai pradėti garbinti žmonių savaime, dar prieš kanonizavimo proceso atsiradimą. Netenka abejoti, kad Lietuvos kankiniai yra iškentėję nemažesnes kančias už savo tikėjimą ir nusipelnę šventųjų garbės, nors oficialiai ir nepripažinti. Bendras, nevardinis atžymėjimas katalikybės centre — Romoje ir būtų buvęs tinkamas jų, tų nežinomųjų tikėjimo didvyrių pagerbimas.

Tad neatrodo, kad religiniai motyvai būtų nulėmę Lietuvos kankinių vardo atsisakymą. Be to, juk negalima prileisti, kad mūsų vyskupai ir kiti dvasininkai, rūpinęsi lietuvių koplyčios reikalais, būtų nesiorientavę religinioje vardo aspektuose. Kad šio kitur pakastat, matyti iš įvairių aplinkybių.

Be kitko, italų spaudoje pasirodė žinutė, esą lietuviai norėjo kankinių vardo, bet įsitarė rusai. Organizacinis komitetas, rūpinęsis koplyčios rengimu, nepateikė jokio oficialaus pareiškimo tuo reikalu koplyčiai ar bažnyčiai. Vysk. V. Brizgys pareiškė nežinąs ar toks rusų įsikišimas buvo, o jei buvo, niekas nepaisė. Kaip ten nebūtų, koplyčia oficialiai nebuvo pavadinta Lietuvos kankinių vardu. Tai faktas, kurio ligi šiol niekas įtikinamai nepaaiškino. Dėlto liko šv. Petro bazilikoje Romoje neaiškūs šešelis, kuriame atsispindi Kremliaus politika. Kas gi gali būti daugiau suinteresuotas sukliudyti Lietuvos kankinių pagerbimą, jeigu ne pats jų kankintojas? O gal Vatikanas? Anaip to! Jeigu jis leido įrengti koplyčią, jeigu patvirtino vaizdus, reiškančius tikėjimo kovą Lietuvoje, reiškia jis yra tos pačios kovos už tikėjimą dalyvis. Jei betgi Vatikanas sutiko su Kremliaus spaudimu dėl vardo, atliko moralinės silpnybės aktą kenciančios tautos aki-

The Iron Curtain Isn't soundproof.

She can't come to you for the truth, but you can reach her. Radio Free Europe does get the truth through.

Write to Radio Free Europe, Box 1968, Mt. Vernon, N.Y.

Published as a public service in cooperation with The Advertising Council.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIESE", — TURI GERIAUSIA PASISEKIMĄ BIZNYJE

Jau atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga, aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus, 664 psl. Kietas viršelis \$10.00, minkštasis \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiškų, socialistinių, laisvamanisčių ir kitų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS
vardu ir pasiūti:
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakykusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo įslaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIEŲ,
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antras, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Išteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Išlaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti

Su dideliu susidomėjimu yra perkamas ir skaitomas
POVILO LAURINAVIČIAUS 404 puslapių romanas

BE DRUSKOS

Kieti viršeliai — \$4.00, minkšti — \$3.50. 404 puslapiai.

Knygoje randame gyvai ir vaizdžiai aprašytas Lietuvos kraštus, miestiečių, kaimiečių ir dvasiškų išgyvenimai ir kit.

Romaną galima įsigyti arba užsisakyti NAUJIESE.

Prašome siųsti čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIEŲ, 1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608.

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė,
Apie senus laikus,
Kai aitravai ir laumės
Skrajojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. Antanas Baranuskas, ANYKŠČIŲ ŠILELIS. Didelio formato, spausdinta stambiomis raidėmis, dail. P. Lapės gausiai iliustruota. Puikus leidinys, kietas viršelis, spalvoti aplankai, kainuoja 5 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apyskaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.

4. Stasė Vanaigaitė - Petersonienė, LAUMĖ DAUMĖ. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų žemėje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietas viršelis, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.

5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. Tyruolis, TEN, KUR NEMUNAS BANGUOJA. Skaitymai, gramatika, tėvynės pažinimas, dainos. Gausiai iliustruota, kietas viršelis, 217 psl. Labai tinkama vaikams, kur nėra lituanistinių mokyklų. \$3.00.

7. Juozas Švaistis, ŠAUNUS PENKETUKAS, apyskaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietas viršelis, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Eilėuotė padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Nedaug kas žino, kad didysis Ankštaičių krašto ganytojas vysk. A. Baranuskas parašė Anykščių šilę, įrodė nutautėjusią šviesuomenę lietuvių kalbos lankstumu poezijoje. Pamatykite ir šiandien, kad tai jam pavyko. Apžiūrėkite, ar šiuo laikui mūsų jaunijai nepervertina TV ekrane nušifituotos svetimos kalbos, savosios nenaudai. Visi čia paminėti poetai ir rašytojai savo kūriniais toli pralenkia pigių išsireikšimų kasdieninius artistus, sukurdami žodžių žaisme samoningus ir labai prasmingus vaizdus bei nuotaikas sielos gelmėse, liekančius visą amžių.

NAUJIEŲ,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
in Chicago \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per 3 months. In other USA localities \$18.00 per year, \$10.00 per six months, \$5.00 per three months; Canada \$20.00 per year; other countries \$21.00 per year.	
10 cents per copy, 10 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicago ir priemiestčiuose	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$6.00
vienam mėnesiui	\$2.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$18.00
pusei metų	\$10.00
trims mėnesiams	\$6.00
vienam mėnesiui	\$2.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

"Draugas" tiesos nepaslėps

Šią vasarą Romon važinėjęs Amerikos lietuviai dar nebuvo grįžę iš transatlantinės savo kelionės, Naujienos, gavusios tikslų žinių apie Vatikane buvusius nuotakas, parašė, kad patys aukščiausieji Lietuvos Koplyčios ruošėjai tiksliai neinformavo ne tik platesnės lietuvių visuomenės, bet ir pačių aukotojų.

Nedidelė suinteresuotųjų grupelė tvirtino, kad Naujienose skelbiamos žinios buvo netikslios; kad Vatikano bazilikos pagrindyje tikrai buvo įrengta ir pašventinta Lietuvių Kankinių koplyčia, ir kad tai Lietuvių Kankinių koplyčia reikia dar daugiau Amerikos lietuvių aukų. Buvo paneigtos žinios, kad Sovietų Sąjunga galėjusi daryti bet kokią spaudimą Vatikano sluoksnius dėl kankinių koplyčios. Ir pasigyrė, kad jeigu ir būtų buvęs koks spaudimas, tai niekas jį tą spaudimą nekreipęs jokio dėmesio.

Šis klausimas buvo toks nemalonus, kad nueita prie kraštutinumo. Pradėta net pasakoti, kad apie lietuvių kankinius gali kalbėti tik tie žmonės, kurie tai koplyčiai davė aukų. Naujienos aukų kankinių koplyčiai neskyrė, todėl jos neturintys jokios teisės apie šią koplyčią rašyti. Tai būtų labai siauras dienraščio paskirties supratimas. Mums atrodo, kad dienraštis ne tik turi teisę kelti bet kokius visuomeninio gyvenimo klausimus, bet tai yra pagrindinė dienraščio pareiga.

Išvaizduokime, kas visuomeniniame lietuvių gyvenime šiandien būtų, jeigu Naujienos nebūtų kėlusios svarbesnių mūsų gyvenimo klausimų? Kas būtų katalikiškame lietuvių gyvenime, jeigu Naujienos nebūtų davusios vietos lietuviams katalikams skaudžioms savo problemoms kelti? Kas darytųsi katalikiškame gyvenime, jeigu iš kitur primesti lietuvių katalikų sukurtos spaudos kontroliuotojai žinotų, kad lietuviai skaudžios problemos niekur kitur negalės išskirti viešumon? Ar kazimierinėms kapinėms lietuvių vardas būtų buvęs gražintas, jeigu Naujienos šios problemos būtų nekėlusios? Spauda turi padėti spręsti kylančias visuomeninio gyvenimo problemas, tiksliai informuodama skaitytojus apie kasdieninį gyvenimą. Dabar susidaro įspūdis, kad katalikiškoji spauda yra specialiai leidžiama kylančioms problemoms užgniaužti, skaitytojams žinių apie tas problemas neduoti, o dažnai tas žinias iškreipti.

Chicago lietuvių marijonų dienraštis kazimierinių kapinių problemą ignoravo, apie sklypų savininkų skundus nieko nespauzdino, tarytum viskas kapinių administracijoje būtų buvę pavyzdinėje tvarkoje. Tikrai vėliau,

Audiat et altera pars (I)

DEL KALTINIMŲ KATALIKŲ BAŽNYČIAI

P. STRAVINSKAS

1970.VIII.24 Naujienose pasiskelbtas Sauliaus Šimoliūno straipsnis "Ateitininkų kongreso temomis", kur pažeriama eilė kaltinimų Katalikų Bažnyčiai ir ateitininkams.

Tie kaltinimai liečia ir mane, kaip kataliką ir ateitininką. Todėl noriu čia į juos atsakyti, pagal principą "Audiat et altera pars" (Tebūnie išklausa ir antroji šalis).

Pirmiausia trumpai pasisakysiu dėl kaltinimų Katalikų Bažnyčiai.

I. — Ar Bažnyčia iškreipė Kristaus mokslą?

S. Š. teigia, kad Bažnyčia iškreipusi Kristaus mokslą, kažkokias "praeities socialines

įvargas" įtvirkdama į "mitinį rūbą".

Tai tik pilkas teigimas, nesutvirtintas jokiais įrodymais. Faktai. Straipsnio autorius turi įrodyti tai, ką jis teigia, nes tas, kas ką teigia, turi ir savo teigimų įrodymų pareigą arba įrodymo našta (affirmanti incumbit probatio). Taip lengvai švaistytis kaltinimais Bažnyčiai, kaltinti ją Kristaus mokslo iškreipimu, dargi ne teologui, kaip matysime toliau, visai nesuipažinusi su Bažnyčios skelbiamuoju mokslu, manding, yra daugiau, negu neatsargus. Kai bus kaltintojo pateikti įrodymai, tai bus tada ir atsakymas iš esmės.

kai susiorganizavę sklypų savininkai kelias koncesijas išplėšė, tai ir apie šį laimėjimą sukta informavo. Panašiai bandoma užgniaužti ir labai svarbias lietuvių katalikų auklėjimo ir kalbos problemas. Bandyta panašiai pasiegti ir su Lietuvių Kankinių Koplyčia. Sakysime, kartosime, rašysime, kad bazilikoje yra Lietuvių Kankinių Koplyčia, tai žmonės ir turės tikėti. Pakartotinai tvirtinsime, kad sovietų valdžia jokios intervencijos dėl kankinių koplyčios nedarė, tai skaitytojai ir patikės, kad nekanė. O jeigu dar pridėsime, kad niekas nesužino, net ir tuo atveju, jeigu kokia intervencija ir buvo, tai niekas ir nebandys tiesos ieškoti.

Tai labai atsilikusi pažiūra į tikinčiuosius ir į katalikiškos spaudos skaitytojus. Praeito šimtmečio pabaigoje ir šio šimtmečio pradžioje, kai šilpas vedė gincus su kun. Varnagiu ir kun. Burba, tokia pažiūra dar galėjo būti suprantama. Šiandien jau labiausiai užkietėjusios daktos skiria pelus nuo grūdų, o ką jau bekalbėti apie mokyklą lankiusį ir savarankiškai galvoti pramokusį tikintį lietuvi. Negaudamas informacijų katalikiškoje spaudoje, žinių jis ieško kitur. Jau ne nuo šiandien Amerikos lietuviai katalikai net katalikų bažnyčios žinių ieško Naujienose, o ne misijonierių kontroliuojamoje spaudoje. Ne vienas nuosirdus katalikas yra pasakęs, kad Naujienose galima rasti daugiau ir tikslesnių žinių šio katalikų gyvenimo, negu marijonų, jėzuitų ar net pranciškonų spaudoje. Visa eilė katalikų veikėjų gali laisvai pasisakyti Naujienose, ko jie negali padaryti katalikiškoje spaudoje.

Mes ir šiandien kitą šio laikraščio vietą spausdiname Kanados katalikų savaitraščio "Tėviškė Žiburiai" įžanginį, kuris pavadintas "Šešėlis bazilikoje". Jį parašė pats savaitraščio redaktorius kun. Pr. Gaida. Skaitytojais pamatys, kad "Tėviškės Žiburių" redaktoriaus nuomonė apie Lietuvių Kankinių koplyčią visai kitokia, negu Chicago Draugų redaguojančių kunigų nuomonė. Kun. Gaida turi drąsos savo skaitytojus informuoti apie Vatikano nuotakas ir tikslus faktus, tuo tarpu Draugo redaktoriai savo skaitytojus klaidina. Vakarykštis Draugas įdėjo kun. Gaidos paveikslą, kuriame Kanados savaitraščio redaktorius kalbasi su atvykusiu klientu. Kun. Gaidos veidas Draugo skaitytojams būtų daug ryškesnis, jeigu jie drįstų savo skiltyje pakartoti jo įžanginį "Šešėlis bazilikoje". Tada, žinoma, dar labiau paryskėtų ir kun. Prunskio veidas.

II. — Ar Bažnyčia tarnauja galingiesiems?

S. Š. teigia, kad taip, bet irgi nepateikia konkrečių įrodymų. Tiesa, jis pastebi, kad ji, Bažnyčia (Vatikanas), "susidėjo su Mussolini politika", "nes, girdi, Vatikanas noris "bet kuria kaina" (sic!) prasiveržti į Rytų Europą, kurią jis net "kelis kartus yra išdavęs ir ten nežiūrėjęs masių, o tik valdančiųjų (atsiet, bolševikų — P. Str.) užmačių".

Tai labai žiaurus ir katalikus sukreitijęs jų Motinos Bažnyčios kaltinimai, svarbiausia, neteisingi.

1) Ar Bažnyčia susidėjo su galingaisiais anksčiau, ypač viduramžiais ir dar pirmaisiais naujųjų amžių metais, kada ji turėjo daugiau ar mažiau pasaulinės valdžios galią?

Tai platesnio nagrinėjimo klausimas, kurio čia neliesiu. Be to, būtų geriau, kad jį atskaitytų ir dalyką paaiškintų kuris iš mūsų istorikų, ypač gi iš viduramžių specialistų.

Jei mūsų laikraščio bendradarbis S. Š. jaučiasi esąs kompetentingas tam klausimui paaiškinti, tai kviečiu jį kalbėti faktais, o ne nuogais teigimais.

2) Kaip Bažnyčia reagavo į klaidas, skelbiamas galingųjų ir mokslo vyrų šiais moderniaisiais laikais, nuo pereinamojo šimtmečio vidurio iki šiol?

a) Kas pirmasis pasmerkė komunizmą, kaip klaidingąjį mokslą?

Tai popiežius Pijus IX savo enciklikoje "Qui pluribus" 1846, t. y. daugiau kaip prieš 120 metų. Jis ten pasmerkė komunizmą šiais žodžiais:

"Mokslas, vadinamas komunizmu, radikaliskai prieštarauja prigimtinėi teisei. Jei šis mokslas būtų įgyvendintas, tai visa teisė, visos institucijos, visos nuosavybės ir pati žmonių bendruomenė pavirstų totališkais grūveliais".

Tas pats Pijus IX 1864 enciklikoje "Quanta cura" pasmerkė svarbiausias ano meto tikėjimo ir doros mokslo klaidas, įtraukdamas jas į Syllabus. Tų klaidų nurodyta net 80, pasmerkiant irgi su krikščioniškuoju doros mokslo nesiderinančias valstybės mokslo doktrinas ir su juo nesiderinančius režimus, nesilankstant galingiesiems ir nesilankstant prie jų.

b) Pijaus IX įpėdinis Leonas XIII, kurį mielas Saulius Šimoliūnas taip suprofanavo, tiesiog išniekino savo straipsnyje, išrinktas popiežium 68 metų amž. ir popiežiaus 25 metus, paskelbė net 86 enciklikas, kuriose jis aiškiai stebino visą pasaulį, netgi nekrikščioniškąjį savo draus kovoje su klaidomis ir blogiu,

kur jis bepasireiškė, sakdamas ir karaliams pamokslus. Stebino įsiai visus ir savo didžiai giliu bei plačiu protu, didė intelektualine jėga, kurią jis parodė, skelbdamas krikščioniškosios politikos principus, vystydamas, formuodamas krikščioniškąją valstybės doktriną, pritaikydamas krikščioniškąją doros mokslą valstybės gyvenimui. 1881 enciklikoje "Diuturnum" jis aiškino valstybinės teisės filosofinius pagrindus, kalbėdamas apie politinės valdžios kilmę ir esmę; 1885 enciklikoje "Immortale Dei" jis aiškino Bažnyčios ir valstybės santykius; 1888 enc. "Libertas" jis dėstė piliečio laisvės principus; 1890 enc. "Sapientiae christianae" jis aiškino piliečio pareigas; 1891 enc. "Graves de communi" jis aiškino krikščioniškąją demokratiją ir taisyklas 1891 jis paskelbė plačiai visame pasaulyje nuskambėjusią, dar ir šiandien su didžiausiu dėmesiu visų valstybės vyrų, krikščionių ir nekrikščionių, skaitomą bei studijuojamą bei praktikoje daugelyje kraštų taikomą encikliką "Rerum novarum", kur plačiai išdėstomi krikščioniškosios demokratijos principai ir doktrina. Tai tik kelios to didžiojo popiežiaus Leono XIII enciklikos, kuriose, kaip matome, drąsiai ir kūrybingai pasisakoma socialinio gyvenimo ir valstybės teisinės bei dorinės tvarkos klausimais.

Leonas XIII vienoje savo enciklikoje — tai 1878 "Quod apostolici muneris", paskelbtoje pirmaisiais po pontifikato metais (pačioje pirmoje!) griežiausiais žodžiais pasmerkė ir komunizmą, kurį jis pavaizdavo, kaip "žudomąjį marą" ("laetiferam pestem", kuris slenka pačiais vidiniausiais žmonių bendruomenės sanariais ir ją pačią išstato didžiausiu pavojun (quae per artus intimos humanae societatis serpit, eamque in extremum discrimen adducit). Ir štai, šitą dvasios milžiną, didįjį popiežių, socialinį reformatorių, kurio idėjų įtakoje šiandien kone visose laisvose pasaulio valstybėse veikia krikščionių demokratų partijos (netgi visai nekatalikiškose, o protestantiškose valstybėse, kaip pvz., Norvegijoje ir kitur), mūsų laikraščio bendradarbis S. Š. molinąs visai nuvertina, sumeliuoja, skelbia nieko nenuveikusi, nieko nepadarusiu, netgi nieko doro ir nenorėjusiu padaryti (norėjusiu tik parodyti, jog "su valdančiųjų sluoksniu susidėjusi krikščionybė nėra tokia atžagareiviška"...).

Kaip galima šitaip rašyti? Kaip galima taip nerimtai nagrinėti pasimtatą rimtą dalyką? Juk tai mirusio popiežiaus ir jo Bažnyčios profanacija, kartu ir visų katalikų įžeidimas.

c) Leono XIII sostą Bažnyčioje perėmęs popiežius Pijus X, dabar jau ir šventuoju paskelbtas, ne tik drąsiai kovojo su klaidomis, nesiderinančiais su krikščioniškuoju doros mokslu režimais, bet siekė atnaujinti pasaulį Kristaus dvasioje. Jis metė šūkį: "Omnia instaurare in Christo!" ("Visa atnaujinti Kristuje!"). Tai šūkis, kurį pasiėmė ir ateitininkai savo obalniu.

O mūsų bendradarbis S. Š. to, deja, nežino. Jis savo straipsnyje skelbia, kad ateitininkai susiorganizavo Leono XIII obalniu.

Tai, va, koks mano mielojo oponento Bažnyčios istorijos ir ateitininkų vadovaujamojo devizo pažinimas! Ir kaip galima su tokiu dalyku pažinimu išeiti į Bažnyčios ir ateitininkų kritiką?!

Ragina melžti

Rugpjūčio 4 d. Vilniuje įvyko okup. Lietuvos komunistų partijos Centro Komiteto plenumas — 18-sis iš eilės. Kalbėta apie sovietų KP plenumo, liepos mėn., išdavus ir uždavinius. Pranešimą padarė A. Sniečkus, vėl skatinęs smarkiau dirbti ypač žemės ūkio srityje. Jis savo kalboje (plg. "Tiesa", rugpj. 6) minėjo ir "nerimą keliančius faktus", pvz., kad eilėje rajonų sumažėjęs vidutinis pieno primelžimas. Pasirodo, kad liepos 1 d. duomenimis, "pieno primelžimas iš karvės palyginti su praejusiais metais sumažėjo 18-koje rajonų. Daugumoje rajonų mažiau pieno vidutiniškai per parą buvo primelžiama ir liepos mėnesį".

— Staiga mirus š. m. rugpj. 20 d. buvusiam 14 metų JAV Senato kapelionui, dr. Frederick Brown Harris, Lietuvos Atstovų ir p. O. Kajeckienės pareiškė užuojautą įvykusio žmogaus ir artimosioms giminėms. Jie taip pat dalyvavo jo laidojimo pamaldose.

Velionis buvo labai palankiai nusiteikęs Lietuvos atžvilgiu. Būdamas Senato kapelionu jis padėdavo praveisti invokacijų reikalą Vasario 16 dienos proga JAV Senate.

— 1969 metais iš visų mirtinių nelaimingų atsitikimų, okup. Lietuvoje, susijusių su elektros energija, 64 proc. įvyko kolchozuose.

help your
HEART FUND
help your HEART

VINCAS ŽEMAITIS

PAVELUOTAS LIETUVOS KRIKŠTAS

3

Galima sutikti, kad popiežius tam tikrais sumetimais kaltindamas lietuvių karais ir ragindamas krikštą, galėjo pamiršti: kas tuos karus sukūrė ir juos palaikė, galėjo pamiršti ir visus turimus duomenis apie Lietuvos valdovų nuosirdžias pastangas krikštą ir kiek jie dėl to yra nukentėję ir kad nuo to, "krikšto kelio" raktai yra popiežiaus rankose, bet dr. J. Jakštas, apie tai kalbėdamas, negalėjo pamiršti tuo reikalu daug aiškesnio krikšto recepto, kurį davė karaliui Gediminui vienuolis pranciškonas Mikalojus ir ką užrašė Popiežiaus Jono XXII legatų — pasiuntinių pranešime 1324 m.: "o apaštališkas viešpats yra taip toli, kad ankščiau, negu jis ateis jums į pagalbą, jūs būsite visiškai ir išsiai sunaikinti". (Žr. "Gedimino laiškas", Vilnius 1966 m. psl. 141). Jis dėl krikšto patarė Gediminui kreiptis ne į Popiežių, bet į galingą Vengrijos arba Bohemijos karalių.

Iš čia sektų išvada, kad pats Popiežius, siūlydamas Lietuvos valdovams krikštą, to krikšto padėties viešpats nebuvo. Ir sakysim, jei Gediminas būtų apsikrikštijęs, tai jį būtų ištikęs tas pats liūdnas likimas, kokį apturėjo karalius Mindaugas.

Jo priešai privertė jį to krikšto viešai atsisakyti, jis tai padarė, bet liko ir toliau krikščionimi, dėl to jis buvo su sūnumis nužudytas, ir po to jo priešų paskelbtas apostatu.

Kun. dr. Pr. Penkauskas (žr.: "Lietuvių tautos dvasia istorijos šviesoje" Kaunas 1919 m. psl. 19) rašo: "Klaidinga reikia laikyti tą nuomonę, būk Mindaugas prieš mirsiant išsivadėjęs krikščionybės. Tai netiesa. Pirmasis Lietuvos karalius ir mirė krikščionimi. Tai patvirtina dar XVIII šimt. matytas Aglonos bažnyčioje Letgalijoje (Mindaugas Aglonoje buvo nužudytas) Mindaugo karsto akmuo su tam tikru parašu, liudijančiu jo ištikimybę krikščionybėi, ir popiežiaus Klemento IV bulę, kurioje Mindaugas vadinamas "garbingos atminties" valdovu. (Žr.: T. Narbut, "Dzieje... Wilno 1847, t. I ir K. Skirmunt, Mindaugas Lietuvos Karalius).

Aiškumo dėlei, kas yra tikrasis kaltininkas ne paveluoto, bet sutrukdyto Lietuvos krikšto čia pateiktą keletą idomesnių ištraukų iš "Gedimino laiško", kurie turi ryšio su jo projektuotu krikštu.

(1322 m.) Ištrauka iš Gedimino laiško popiežiui Jonui XXII. Jau seniai esame girdėję, kad visi krikščionių tikėjimo išpažinėjai turi paklusti tavo valiai bei tėviškai (globai) ir kad pats katalikų tikėjimas yra tvarkomas Romos bažnyčios rūpesčiu. Tai ir yra priežastis, kad jūs kilybei šiuo laišku pareiškiate, jog mūsų pirmtakas

karalius Mindaugas su visa savo karalyste buvo atsivertęs į Kristaus tikėjimą, bet dėl brolių iš teutonų namo magistro (daromų) žiaurių nuoskaudų ir nesukaiciuojamų išdavysčių, jie visi nuo to tikėjimo atkrito; kaip tik dėl to ir mes, deja, ligi šios dienos esame priversti pašalinti savo senolių klaidoje... (Čia laiške aprašo svarbesnes kryžiuočių padarytas nuoskaudas ir žudynes).

"Mes su krikščionimis kariaujame ne dėl to, kad sunaikintume katalikų tikėjimą, bet kad pasipriešintume mums (daromoms) skriaudoms, kaip tai daro krikščionių karaliai bei valdovai".

"Apie visa tai, garbingasis tėve, mes rašome tuo tikslu, kad jūs žinotumėte, kodėl mūsų senoliai mirė pagonybės ir netikėjimo klaidoje. O dabar, šventasis ir garbingasis tėve, labai prašome atkreipti savo dėmesį į mūsų apvertimą būklę, nes mes, kaip ir kiti krikščionių karaliai, esame pasirengę visuose dalykuose jums paklusti ir priimti krikščionių tikėjimą, kad tik mūsų nevargintų ankščiau minėtieji kankintojai, būtent, minėtasis magistras ir broliai".

Ištrauka iš Gedimino laiško 1323 m. sausio mėn. 25 d. Liubeko, Zundo, Bremeno, Magdeburgo, Kelno ir kitų miestų piliečiams. "Mes kviečiame vyksupus, kunigus, bet kokio ordino vienuolius, jei tik jų gyvenimas neydingas, koks tu, kurie stato vienuolynus, (bet) pasiima gerų žmo-

nių aukas, o paskui jas parduosite ir prirenka (tokių) šitą savo valstybę ("Jūs gi padarėte ją plėšikų landynę") — (taigi) išskirtiame tokius, nes jų draugystė mums nebus priimtina. Be to, kiekvienam geros valios žmogui atidarome (savo) kraštą, valdas ir (visą) karalystę".

Ištrauka iš Gedimino laiško 1323 m. gegužės mėn. 26 d. "Gediminas, Dievo malone, Lietuvių ir Rusų karalius, žemgalių valdovas ir kunigaikštis, garbingiems Liubeko, Rostoko, Zundo Greifsvaldo, Stetino ir Godlando gyventojams. "Iškilmingai prizuodame jums visiems, kad "nustatysime tokią tarpusavio taiką, apie kokią krikščionys niekada nė negalvojo. Vyskupų, kunigų, dominikonų ir pranciškonų ordino vienuolių tokių prisikviesime, kurių gyvenimas girtinas ir doras, (tačiau) nepageidaujame atėjimo tokių, kurie iš vienuolyno padaro plėšikų prieglobstį ir parduosite aukas, žalodami (savo) sielas, ir iš kur išeina mokyti plėšikėliai ir (žmonės), kurie žudo dvasininkus; patariame kiekvienam valdovui pasisaugoti tokių vienuolių... Mūsų žemė karališka malone yra laisva (nuo mokesčių), nuo miltų ir kelio prievolių visiems piliečiams, riteriams, vasalams".

Ištrauka iš 323 geg. mėn. 26 d. Gedimino laiško dominikonų ordino vienuoliams. "Mes esame pasirengę saugoti bažnyčios teisę, gerbti dvasininkus ir plėsti Dievo

garbinimą... Pirmiau geležis pasikeis į vašką ir vanduo pavirs plienu, negu mes atsauskime mūsų ištartą žodį!"

Čia duodama trumpa santrauka (su ištraukomis) 1324 m. birž. mėn. 1 d. Popiežiaus Jono XXII laiško Gediminui. Popiežius drauge su kardinolais džiaugiasi karaliaus Gedimino dievobaimingumu, reiškiamu nusizeminimu ir pasirusimu priimti krikštą, pakartoja visus Gedimino nusikundimus, kad "dėl mūsų mylimų sūnų, šventosios Marijos jeruzalimiškos teutonų ordino magistro ir brolių žiaurių ir priešiškų skriaudų nuo tikėjimo atsimetė tavo pirmtakas Mindaugas ir atkrito į senąją klaidą, kaip ir tau dėl to tenka ligi šios dienos, nors ir prieš savo valią, pasilikti toje klaidoje"... reikią pasitenkinimą, kad karalius Gediminas, kaip rašo laiške, turi pas save dominikonų ir pranciškonų ordino brolių"... jiems davęs plačią laisvę krikštą, sakyti pamokslus ir atverti netikintuosius į visagalią Dievą ir Viešpatį".

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.
Ligonius priima tik susitarus.

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepa, skambinti 374-8012

DR. S. BIEZIS
Telef.: PROspect 8-1717
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-9
užtikrina antradienį ir penktadienį.
Išreč. ir sekmd. ofisų uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7668

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS.
Pirmadienį, ketvirtadienį nuo 1-4 ir 7-9
antradienį, penktadienį nuo 1-5, treč.
ir sekmadienį, tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2437 W. 31st STREET
Tel.: GR 6-2400
Jei pagal susitarimą: Pirm., ketv.
7-9, antradienį, penktadienį, 10-4, ir
sekmadienį, 10-2 val.

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
šiliepa, skambinti iki 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popietį ir 6-8 val.
Treč. ir sekmadienį, uždaryta
Ofiso telefonai: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278
Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
Pirma tik susitarus.
Valandos: pirmadienį, ketvirtadienį, 5-8
antradienį, 2-4.
Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801.

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienį, ketvirtadienį, nuo
2 iki 8 v. p. p.; antradienį, ketvirtadienį,
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o sekmadienį
nuo 9 iki 12 val.
Trečdieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinimus ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PULSŲ IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
OFISAS 2454 WEST 71st ST.
Val.: antradienį, nuo 2-5 po pietų,
ketvirtadienį, nuo 6-8 vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisai 2750 West 71st St.
Tel. 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sekmdieniais ir trečdieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiad.,
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštdie-
niais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TOMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirma ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123
Jei neatšiliepa, tai telefonai: GI 8-6198

SKAITYK "NAUJIENAS" —
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ZINIAS

SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI

(Mitologijos posmai)

Jono Valaičio eilėmis parašyta knygelė. Čia teikiamas išrašas iš laiško, p. Mykolo Nagio rašyto knygeles autoriui:

"Gerbiamas Autoriau Jonai!
Ši poezijos kūrinių perskaiciau. Jei turėčiau atvirai prisipažinti, tai sakčiau, — jis man patiko. Kai kuriuos posmus skaičiau keletą kartų ir žavėjau

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžiai. Speciali pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštdieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 W. 34 Place
Tel.: FRONTier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WILbrook 5-8063

GRADINSKAS
150 DOL. PIGIAU
SPALVOTA TV —
RADIJAS - PATEFONAS
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

SOPHIE BARCUS
RADIOJOS SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPR,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
iki penktadienio 10-11 val. ryto.
— Seštdienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vakaruškos: Pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Skubiai sutvarkome visus keliones
reikalus ir neimame brangiau, negu
nustatyta tiketo kaina. Paruošime
tiketus skidimui — visus Amerikos
miestus arba bet kurią vietą pasaulio.
Dabar jau laikas paduoti prašymus
ilgesniams vizitui Lietuvoje.
Jeigu kas nori 1971 m. iškviesti
savo gimines iš Lietuvos, tai jau dabar
turi pradėti. Atvažiuokite arba
kreipkitės laišku, telefonu ar tele-
grafu šiuo adresu:

Kreipkitės į
WALTER RASK - RASČIAUSKĄ
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

FOREST FIRES HURT OUR FOREST FRIENDS
Our wildlife has no defense against the careless use of fire. So please follow Smokey's ABC's. Always hold matches till cold. Be sure to drown all campfires, stir the ashes, and drown them again. Crush all smokes dead out.
Please! Only you can prevent forest fires

Juose aptiktai perlais ir ginta-
reliais.

Jūs, Mielas Jonai, pastatėte savo kūrinių dirvonojancioje mitologijoje puikų paminklėlį, kurio neišraus ir šiaurys vėjas, ir laiko užmarštis. Savo posmais Jūs įvedėte mus į gamtos prieglobstį, kur senovė moja alkos kalnų viršūnėmis, o romuvos ilsisi ažuolų pavėsyje. Jūs savo Perkūno poema lyg įvadi-
niu preliudu išskėlėte senovės lie-
tuvų visatos sąrangos sampratą. Dabar aišku, kodėl mėnuliui tevalia džiaugtis savo tikrąja dukra žeme tik nakčia. Ką ran-
dame toliau? Dievaitį Vaisgantą suviliojo melsvesnės už lino žiedą mergelės Gajutės akys. Di-
delis turtas atiteko jų sūneliui Dailiui: Lietuvos linai. Juos lietuvaitės verpė "rudenužio nak-
telė ir plonas drobels audė pavasario dienele". Kitur vėlą bermuželis, "plakės dalgi prie gubos", patenka glėbin dievaitės pirmosios Laumės, kai "de-
besėlis dengė saulę be skubos:

Ir sužiro Laumės juosta,
Ji čia pāt arti, arti...
Akys raibsta — nuostabu:
Dangiškai puiki gražuolė,
Sužavėti jie abu.
Matė jis, kaip dangų klojo
Septinspalviai kaspinai,
Deimantai plaukų viliojo,
Akys vergė amžinai.
Kas išreikšt turėtų viltį
Meilę deivės ir žmogaus,
Džiaugsmo kalną tektų pilti
Ir tesėti lig dangaus.

Deja, juos ištiko Perkūno pa-
vydo ir keršto žaibai. Tik skai-
drią naktį blyksi jų sūnelis Sie-
tynėlis ir iš už debesų ieško že-
mėje žuvusios savo motinėles.
Skyrium patekiamoje Mildos
poemoje išryškėja, kas nutiko
žemėje, kai ši meilės Deivė už-
miršo, kas esanti: užuot kitus
mildžiui, pati išmilytoje į jau-
nikaitį Kaunį ir nuėjo žemiškais
keliais. Dėl to žemė merdėjo:

"Vyrai senbernejo,
Tarsi nebyliai.
Jie vos netekėjo —
Neminėk tu jai!
Nėr ir nėr vedybų —
Stebisi visi,
Neveikia piršlybos —
Žodžiai tik sausi".

Bet deivės ir žmogaus meilė
Perkūnas pakęsti negali:

"Ant Kaunį namelio
Debesis žemai.
Jie čia būti gali,
Tad nutrenks ūmaž.
Nududeno siaubas,
Sviedęs du žaibu,
Bet išliko saugūs
Ir gyvi abu".

Milda savo vyrą paverčia el-
niu, o pati bevaikių Urvakių
trobelėj žemaitijoje (Lieplau-
kėj) slapta pagimdo sūnų Vy-
toį, būsimą didvyrį, kovotoją
su kryžiuočiais, Kauno pilies gyn-
ėją. Šios pilies gynyba baigia-
ma taip:

"Broliai (kryžiuočiai) greit
/susmuko,

Jiems tai staigmena.
Atgalios pasuko —
Buvo jau gana.
Grįžo ir lavonai
Į savus namus
Nemunu raudonu,
Jau į amžinuos".

Atskirai išryškintas puotų
dievaitis Ragutis, pirtvarkęs bi-
čių šeimas, suburian jas į ben-
druomenes — spiečius, kad me-
daus gamyba pakiltų. Iš me-
daus išmokė žemaitius gaminti
midų, ir prigijo auksinis Ra-
gučio midutis žemaitių vestu-
vėse ir kunigaikščių puotose,
geriamas iš ragu.

"Taip sutvarkius tą galiausiai
Buitį bičių giminių.
Kaups jos medų visos gausiai
Savo labui ir žmonių.
Ir Ragutis ant kelmelio
Sėdi rimtas ir smagus...
Pro berželį jam už kelio
šypsos mėlynas dangus".

Ši fotografija paimta iš parodos apie "Moteri". Paroda vyksta Wa-
shingtone, Smithsonian Institute. Išstatyta 500 fotografijų apie mo-
ters gyvenimą.

Sveikina
Jūsų
Parašas: M. Nagys.
Jono Valaičio eilėmis para-
šytas Senovės Lietuvių Dievus
galima gauti Naujienose. Kaina
— 1.25, minkšti viršeliai.

**IS CHICAGOS IR
APYLINKIŲ**

**Waukegano policininkai
nori 5 milijonų dolerių**

Pašalintieji už streiką 54 po-
licininkai apskundė teismui
merą Robert Sabonjianą, Wau-
kegano miestą ir dar porą istai-
gų, reikalaudami pusės milijono
dolerių, iš kurių vienas mi-
lijonas būtų "tikrųjų nuos-
tolių" padengimui, o 4.5 mi-
lijonai pabaudos ir išlaidų atly-
ginimui. Tie policininkai buvo
pašalinti už tai, kad streikavo
7 savaites, reikalaudami teisės
dėtis į Cook apskrities polici-
ninkų sąjungą.

**Skalbimo milteliai
ateityje be fosforo**

Aplinkos kontrolės komisio-
neriaus Wallace Postono re-
komendacija Chicago miestas
išleisdžia potvarkį, kuriuo nuo
ateinančio gruodžio 1 d. prade-
damos mažinti fosforo kiekis
skalavimo milteliuose. Kanada
tokią fosforo mažinimo pro-
gramą jau pradėjo. Fosforas
yra vienas rimčiausių vandens
užteršimo kaltininkų, ką gali-
ma esą matyti iš viršum van-
dens muilo putų Des Plaines
upėje ir užpriešio kanaluose.

Visiškas fosforo pašalinimas
ar sumažinimas iki minimumo
turės būti atliktas iki 1972 metų
sausio 1 dienos. Iki to laiko in-
dustrija turės pagaminti skal-
bimo ir plovimo priemones be
fosforo.

**Ką gaujos vadai padarė
su \$927,000 gautų pinigų**

Federalinė grand jury Chi-
cagoje pradeda tirti, ką Black-
stone gaujos vadai padarė su

jiems 1967 metais duota fede-
raline \$927,000 pašalpa, skirta
apmokėti amatų Chicago lū-
nynų bedarbius. Liudininkai
poliudiję Senato investigacijų
komitetui, kad gaujų vadeivos
tuos pinigų išleido ginklams ir
narkotikams pirkti.

Pasiaiškinti šaukiami gau-
jos vyriausieji vadai — Jeff
Fort ir Edward Bey, abu po-
licijos ieškomi ryšium su kal-
tinimais dėl pasikėsinimų nu-
žudyti. Taip pat šaukiami
kun. John Frey, pagaršėjusios
Pirmosios presbiterijonų baž-
nyčios, 6400 S. Kimbark Ave.,
klebonas, didelis gaujų užta-
rėjas. Bey taip pat ieškomas
ryšium su detektyvo James Al-
fano iš pasų nužudymu.

**Venerinių ligų
epidemija Lenkijoje**

Lenkijos oficiali statistika
rodo, kad praėjusiais metais bu-
vo užregistruota 20,800 naujų
lytinėmis ligomis apsikrėtusių,
jų tarpe 64 apsikrėtimai vaikų
nuo 10 iki 14 metų tarpe. Dak-
tarai prisibiją, kad venerinių
ligų epidemija Lenkijoje daro-
si nebesukontroliuojama. Per-
nai apsikrėtimų būta 25% dau-
giau kaip užpriešio. Apie 200,
000 asmenų per metus gauna
gonorėją.

**SKAITYK PATS IR PARAGING
KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS**

**Susirinkimų ir parengimų
PRANESIMAI**

— Chicago Lietuvių Našių, Na-
liukių Draugiško Klubo eilinis susirin-
kimas įvyks penktadienį, rugšėjo 11
d., 8 val. vak. Hollywood salėje, 2417
W. 43rd St. Visi nariai ir narys pra-
šomi gausiai susirinkti, aptarsime klubo
bėgancius reikalus. Po susirinkimo
įvyks draugiškas pobūvis su vaisėmis.
M. Urbelis, rašt.

— Amerikos Lietuvių Piliečių Pa-
šalpos Klubas rengia smagu pikniką
sekmadienį, rugšėjo 13 d., buvusiam
Liepos sode. Bus skanių valgių, gar-
džiųjų gėrimų. Sokiams gros Antano
Valiūno orkestras. Pradžią 12 val.
dieną. Visi yra prašomi atsilankyti ir
linksmai laiką praleisti. Kvietė
Komisija ir Vaidėba

A. + A.
MARIJAI NAUJOKIENEI
mirus,
Jos sūnų Petrą, jo šeimą bei kitus gimines
nuoširdžiai užjaučiame
Sargent & Lundy Engineering
bendradarbiai

PADĖKA
1970 m. rugpiūčio mėn. 19 d. po sunkios ligos mirė mūsų myli-
mas dėdė
A. + A.
JUOZAS SRIUBAS
Buvo palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse 1970 m. rugpiūčio
22 dieną.
Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie lankė sergantį velionį ligo-
nėje, koplyčioje, siuntė gėles ir pareiškė užuojautą raštu bei žodžiu.
Dėkojame kun. J. Pauperiui už maldas koplyčioje ir ant kapų.
Dėkojame nešiusiems karstą ir visiems, kurie nulydėjo velionį
į kapus.
Ypatingą padėką reiškiamė p. p. Onai ir Juozui Lukams, kurie
nuoširdžiai globojo velionį ligoninėje.
Dėkojame Maziuka - Evans koplyčios direktoriui už rūpestingą pa-
tarnavimą liūdesio valandoje.
Nulūdes sūnėnas Balys Sriubas ir šeima.

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gėlės ir valinai, antko-
pių papuošimai ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220
GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELINČIA
GELES VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRoovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAZEIKA & EVANS
6846 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMI VISTAI
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
Laidotuvių direktoriai:
DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTŲ
DALYSE

PETRAS BIELIUNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572
BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1007

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401
P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911
GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

**VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI
SKELBKITĖS NAUJIENOSE**

Kaip išsiginė geros labdaros intencijos

Welfare (gerovė) yra vienas populiariausių ir daugiausiai kaštuojančių dalykų Amerikoje. Welfare pagal Websterį reiškia "geros savijautos arba būklės sąlyga", "sveikatos, laimės, turto sąlyga ir pan.; taip pat "gera nuotaika, medžiaginis gerbūvis, geras dalykas". Ta prasme buvo įsteigtas ir federalinis Sveikatos, Švietimo ir Gerovės departamentas. (Health, Education and Welfare Department), visus gerus dalykus sudedant į vieną, siekiant gerovės valstybės.

Kokie yra tų gerų norų rezultatai?

Hooverio Karų, Revoliucijų ir Taikos Tyrimų Instituto Stanforde bendradarbis Roger Freeman pranešime Valdžios Tyrimų Asociacijai (GRA) išdėstė, kad nuo 1952 metų išlaidos vidaus reikalams (domestic services) iš 37 nuosimčių pakilo iki 66%; iš 145 milijonų dolerių, skiriamų vidaus reikalams 118 milijonų išleista ma socialinei gerovei (social welfare).

Nepaisant tokių milžiniškų išlaidų, jų rezultatai yra tik neigiami. Kriminalas, paauklų piktadarystės ir visų rūšių socialinės blogybės daugėja pasibaisėtinais skaičiais, nepaisant kad per tuos 17 metų federalinės, valstybinės ir municipalinės išlaidos kovai su kriminalu ir tvarkos palaikymui bei įstatymų apsaugai padidėjo 338 nuosimčiai.

Šiandien kriminalistas keturias iš penkių atvejais lieka niekuomet neareštuotas; areštuotas kriminalistas penkiais iš šešių atvejų turi galimybę likti nesėdėjęs kalėjime; vie-

nas iš 30 kriminalistų patekę į kalėjimą ten neišsėdi; tik 55 nuosimčiai nuteistųjų gauja atsėdėti pilną terminą.

Viešosioms mokykloms nuo 1952 metų išlaidos padidėjo 489 nuosimčiai ir mokyklų štabas (mokytojai) padaugėjo 172 nuosimčiai, nors mokinių skaičius padaugėjo 78 nuosimčiai ir rodo tendenciją ne didėti, bet palaipsniui mažėti.

"Kodėl asmuo, neturėdamas darbu gauti iš noro, turėtų dirbti už algą, kai jis uždirba ne daugiau, o dažnai net mažiau negu išlaikomas iš Welfare?", sako Mr. Freeman.

ADC (Aid for Dependent Children arba valdžios pilnai išlaikomų vaikų (ir jų motinų) kiekis iš 2 milijonų 1952 metais paauko iki 7.5 milijonų šiemet ir jiems išmokėjimai (benefits) per tą laiką pakėlė 117 nuosimčiai.

GINKLŲ IR ŽUDYNIŲ STATISTIKA ČIKAGOJ

Praeitais 1969 metais Chicagoje buvo nužudyta 715 žmonių; šiemet iki rugpjūčio pabaigos nužudyta jau 549 žmonės, bet Chicago policija spėja, kad iki metų pabaigos tas skaičius pakils iki 935...

"Šiuo metu yra pats blogiausias laikas Chicagoje", sako tų dalykų žinovai. "Per eilę praeitų metų žmogžudystės padaugėjo antrojeje metų pusėje". Didžioji nužudymų dauguma atliekama šaunamais ginklais.

1968 metų gegužės mėnesį buvo įvesta šaunamų ginklų registracija. Nuo to laiko Chicagoje užregistruota 410,704 šaunamų ginklų, o kitus 25,246 šaunamus ginklus, panaudotus kriminalui, policija kas mėnesį sukonfiskavo ir sunaikino. Tačiau, nepaisant kad policija kas mėnesį sukonfiskuoja ir sunaikina vidutiniškai po 1,000 šaudyklių, jų kiekis ir skaičius Chicagoje atrodė neribotas.

Vyr. detektyvas Michael Spio to aiškina sekančiai:

"1965 metais apie milijonas rankinių šaunamų ginklų buvo parduota šiame krašte, o 1968 metais jau buvo parduota apie pusantro milijono. Daugiau šaunamų įrankių, daugiau žmogžudysčių".

Bet ne vien šaunamais ginklais žmonės žudomi. Reiškia

Integruotas šokis fotografijoje Smithsonian Institute, Washington, kur vyksta paroda apie "Moteri".

net visus šaunamus ginklus sukonfiskavus visų žudynių nebūtų galima sustabdyti. Praeity metais kas šešios dienos po vieną žmogų buvo negyvai užmušta arba užspardyta. Peiliu pavartoti 158 žmonės papiauti.

Chicagoje 344 žmogžudystės pavarėtos rankiniai šaunamieji ginklai (revolveriai, pistoletai), ir 57 žmogžudystės šautuvai.

1968 metais (tik tų metų turima statistika) Chicagoje užmušta 348 juodžiai, iš jų patys juodžiai užmuše 343. Iš 90 juodųjų moterų 86 atvejais žudikės buvo juodukės moterys.

Baltųjų žmonių tais metais užmušta 95; iš jų kiti baltieji užmuše 52. Baltųjų moterų užmušta 44, iš jų 27 atvejais žudikėmis apkalintos baltosios moterys.

TRUMPAI

— Advokatė Stella Strikolūtė, kuri tarnauja valstybės departamente šiemet atostogas turėjo Oklahomos valstijoje. Paprastai ji savo atostogas praleisdavo Europoje arba Azijoje. Sako, atsibodę trunkytis po pasaulį, tuo tarpu daugiau nuvargsti kelionėje, sako ji.

— A. Rugytė, Dr. V. Šaulys, J. Šlaivas, I. Krapiuskienė, P. Norvilas, S. Petersonienė ir E. Šaulienė yra šveikšnos dr. jos valdybos pareigūnai. Ta neseniai įsisteigė draugija yra numatęsi dalyvauti Čikagos Lietuvių Tarybos ir kituose bendruose darbuose. Šį sekmadienį, rugsėjo 13 d. draugija ruošia viešą gegužinę Tėvų Marijonų soduose, Clarendon Hills.

— Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje šį sekmadienį, rugsėjo 13 d. 4:30 — 7:00 v. v. bus tarptautinio vyno ragavimo vakaras. Ragavimo programą praved Edward Robert Brooks ir Maurice L. Ross, Jr. Bus vyrio iš 13 valstybių. Įėjimo auka \$5.00 asm. Pelnas eis muziejaus statybos fondui.

— Dail. Magdalena Stankūnienė rašo iš Japonijos, jog yra daug ką pamatyti, bet mažai ką galvoti, daug dirbti. "Rytoj važiuoju į Niko, kitą dieną į Kyoto ir Osaką. Aplankysiu Expo — 70", sako ji. Be to, jai patiko japonai ir gera tvarka.

— Kazys Kaknevičius, Toronto, Ont. Canada yra Carling Brewing Co darbininkų unijos prezidentas. Jis padėjo daug pastangų, kol dirbantiesiems iškovoję geres atlyginimus ir kitokių priedus. Sunkiuose darbo ir atlyginimo disputuose, ši unija išstojė iš tarptautinės sąjungos ir tapo nepriklausoma.

— Alst. Frank Savickas (D — 27) kandidatas į Illinois senatorius, dalyvauja savo apylinkės piliečių organizacijose, suėigose ir šventėse, taip pat yra aktyvus jaunimo sambūriuose. Praeitą savaitę jis įteikė atžy-

HELP WANTED — MALE

ARC WELDERS
Experienced in ARC Welding and Burning.
Steady work. Shift hours. Fringe benefits
Near North area.
Call MR. JOHNS
944-5650

MACHINE OPERATOR TRAINEES

Will train men for positions as operators in fabric roll processing. No experience necessary. Must be reliable and steady.
Top pay.
Excellent benefits.
APPLY
JOANNA WESTERN MILLS
2141 So. Jefferson

MECHANICS
Immediate openings exist for men experienced in repair of heavy duty over-the-road trucks. Will work with transmissions, axles, brakes, front ends and electrical systems. We offer journeyman wages, excellent working conditions and attractive fringe benefits. To arrange an interview, call: (312) 333-8700 or apply at:
CHICAGO KENWORTH
2120 W. 16TH ST.
MARKHAM, ILL. 60426
An Equal Opportunity Employer

FURNITURE AND FIXTURES

Rakandai ir įrenginiai
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti išimtinis ir išimtinis. Aptarnauja butus.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. WESTERN AVE.

BUSINESS CHANCES

Biznio Progos
TWIN LAKES, Wisconsin, geroje apylinkėje, prie Legion Drive, netoli bažnyčios parduodamas įrengtas restoranas su valgykla ir butas. Yra leidimas alui pardavinėti. Didelis parkavimo vieta. Savininkė, Mrs. Linkus duos morkių. Parduoda dėl silpnėjančios sveikatos.
Telefonuoti 312 — 737-8741

HELP WANTED — FEMALE

IF YOU'RE ABLE TO WORK A FEW EVES PER WEEK WE CAN
Show you how to turn them into additional family income.
CALL MISS LIND
764-5554

BEAUTICIAN

FULL TIME
for interesting work in a Men's Hair Treatment Salon. Must be neat & well groomed. Age is no barrier. Excellent working conditions.
Apply in person after 11 A. M.
THE THOMAS CO.
3166 N. LINCOLN AVE.
281-2823

SWITCHBOARD OPERATOR

Experienced
Ask for Mr. NATT.
PARK RIDGE HOTEL
825-1161

SECRETARY

Legal typing, shorthand. Lite dictaphone. Salary commensurate with experience and ability.
Reply:
DE 2-6454 ANNE.

WAITRESS WANTED

Excellent salary & working conditions. Good tips.
5—6 day week. Good transp.
Call:
BO 8-5672

SECRETARY TO GENERAL MANAGER

Duties include general office, typing & filing. Parking available. Profit sharing and fringe benefits.
Near Loop location.
421-3410

SWITCHBOARD OPERATOR

WE WILL TRAIN
5 day week. 37 1/2 hours.
Air-conditioned office.
CARMAN-CONLEY INC.
4321 W. 32nd STREET
MRS. DIANE KERNS
376-7777

SECRETARY & TYPIST

General Office Experienced. Good Starting Salary. Vacations, Major Medical paid by company.
CALL KE 6-7700
INTERSTATE BRAND CORP.
40 E. Garfield Blvd.
An Equal Opportunity Employer

GENERAL OFFICE

World's largest brokerage firm has immediate opening for varied clerical duties. Some typing necessary. Generous benefits, profit sharing, paid vacation, hospitalization. Call Mr. HALEY for appt. 786-8370
MERRILL LYNCH PIERCE FENNER & SMITH
350 N. MICHIGAN AVE.

GIRL FOR GENERAL OFFICE WORK

Typing required. Hours 9—5. Small pleasant 2 girl office.
Loop Location.
Call for Appointment
726-5284

RENTING IN GENERAL

Nuomos
ISNUOMOJAMAS 3 KAMBARIŲ BUTAS geroje Bridgeporte apylinkėje. Teirautis tel. GR 6-4336

ISNUOMOJAMAS DIDELIS IR SAULĖTAS KAMBARYS su visais patogumais naujame name blai viam vyresnio amžiaus asmeniui ar pensininkui.
4423 So. MAPLEWOOD AVE.

ISNUOMOJAMAS 4 KAMBARIŲ BUTAS gazu šildomas 46-tos ir Honore Ave apylinkėje. Klauskite Tony tel. 778-2424 dienos metu arba 776-8526 po 6 val. vak.

REMKITE TUOS BIZNTERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIEŲSE"

SKAITYK PATS IR PARAGING KITOS SKAITYTI NAUJIEŲSE

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Nar. 4, Zemė — Pardavimui
REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Zemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI
DRAUDIMO AGENTŲ PATARNAUJA VISAI DRAUDIMO REIKALAI

J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • NOTARIATAS
• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI
• PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX.

LEONAS REAL ESTATE
2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

BEVEIK NAUJAS 5 1/2 kamb. bungalovs Brighton Parke. Įrengtas rūšys, garažas.
3 BUTŲ MŪRAS Brighton Parke. 5, 4 ir 3 kambariai. Viename bute yra 3 miegamieji.
MŪRO BUNGALOV. 6 kamb., įrengtas sklepas, 60-ta ir Francisco.
1 1/2 AUKSTO. 6 ir 5 kamb. modernūs butai, modernios virtuvės ir vonios, įrengtas sklepas, prie pat Marquette Parko.
4 PO 4 MŪRINIS. Centralinis šildymas, garažas, geros pajamos. Gera vieta, Brighton Parke.

ŠIMAITIS REALTY
NOTARY PUBLIC, INCOME TAX, INSURANCE
2737 W. 43rd STREET CL 4-2390

SAVININKAS PARDUODA 1 1/2 aukšto 5 ir 4 kambarių mūrą namą su garažu Marquette Parke.
Tel. GR 6-3087.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGINYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2644 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

DAŽAU NAMUS
IS VIDAUS IR LAUKO
Valau kilimus ir baldus.
Pilna apdirada.
I. RUDIS Tel. CL 4-1050

JUOZAS (JOE) JURAITIS
Nebrangiai ir greitai taiso Volkswagenus, Volvius, Mercedes, Porsčius ir kitas užs. ir vietinės gamybos mašinas. Elektroninis tikrinimas, patyrę mechanikai, vilkikas.

RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd St.
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th Street
Chicago, Illinois 60629
WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių. Automobilai, baldai, maistas, pinigai.

APDRAUDŲ AGENTŲRA:
namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio.
Patogios išimokės lėmų sąlygos.
J. BACEVICIUS
6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE., CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaiga)
Pigūs automobilių draudimai.

Valdis Real Estate
7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-2200

PERKAME, PARDUODAME, MAINOME įvairaus dydžio namus visur. Parpiname paskola, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.

NORVILA
REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 WEST 59th STREET
Prospect 8-5454

5 PO 4 IR 1 RŪSYJE, mūrinis. Alumin. langai. Šildymas gazu. Garažas. Marquette Parke. \$59,000.
APYNAUJUS 3 BUTŲ MŪRAS šiluma gazu, aluminizaus langai, platus sklypas Gage Parke. \$45,000.
6 KAMBARIŲ MŪRINIS BUNGALOV. Šiluma gazu. Aluminizaus langai. 2 automobilų mūro garažas. Marquette Parke. \$91,000.
GRAŽUS 4 BUTŲ MŪRAS, kabininės virtuvės, nauja šiluma gazu. Aluminizaus langai. 2 aukštų mūrinis garažas. Geros pajamos. Marquette Parke. \$54,500.
50 PENT BIZNŲ SKLYPAS Marquette Parko ribose. Labai prieinama kaina.

NERIS REAL ESTATE
3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namu Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Įrengiu naujus ir perstatu senus vėsius namus apšildymo pečius ir airconditioning ir naujus ir senus namus. Įrengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greitai, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

Domas Žukauskas
HEATING & SHEET METAL
4444 So. Western Ave.
CHICAGO, ILL. 60609
Tel.: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING
Įkurta prieš 50 metų

VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius ramdžius sutaisome arba naujus įdedame.
KAMINUS IŠVALOME ir patalame. Nudžomame namus iš lauko ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.

Skambinkit
LA 1-6047
Išsivertinimas veltui, kreipkitės bet kada

"NAUJIEŲSE" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

SIUNTINIAI I LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS

P. NEDZINSKAS, 4065 Acher, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolski
3204 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

A. G. AUTO REBUILDERS

ČIA AUTOMOBILIAI IŠLYGINAMI IR NUDAZOMI

Darbas atliekamas sąžiningai, gerai prityrusių specialistų. Kainos prieinamos. Darbo valandos nuo 8 val. ryto iki 5:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 8 val. ryto iki 12:30 val. p. p.

Savininkas Lietuvis.
ČIKAGOJE, 3518-24 West 63rd ST. TEL. 776-5888

SIUNTINIAI I LIETUVĄ COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(Licensed by VNESHPOSYLTORG)
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Ivairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.
Vedėjas E. ŽUKAUSKAS

HIGH RATES — PAID QUARTERLY

5% Passbooks
5 1/2% Investment bonus plan \$1,000 minimum

6% \$5,000 minimum 2 year certificate
5 1/4% \$1,000 minimum 1 year certificate

Savings Insured to \$20,000. — Highest reserves.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVE., CHICAGO, ILL. 60632

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaisi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOJAITS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

6 — NAUJIEŲSE, CHICAGO 8, ILL. — FRIDAY, SEPTEMBER 11, 1970